

Motiivi

LUE MYÖS

Tuntematon
työnhakija

Pubivisoista
mestariksi

Skyfflar för
stadsborna

2 • 2021 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

SAUMATON TYÖPARI

Jouko ja Armi

YEBOYAH

MINUN
VUORONI

ERIKOISTU MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖHÖN!

Tarvitsetko osaamista mielenterveys- ja päihdeongelmien hoitoon?

Erikoistumiskoulutuksen aikana:

- Hahmotat mielenterveys- ja päihdetyön kokonaisvaltaisesti.
- Saat valmiudet vahvistaa asiakaslähtöisyyttä ja osallisuutta.
- Perehdyt uusimpiin menetelmiin ja palvelujärjestelmään.

Koulutus on tarkoitettu sosiaali- ja terveysalan korkeakoulu-
tutkinnon tai AMK-tutkintoja edeltäneen opistoasteen
tutkinnon suorittaneille. Koulutuksen lähipäivät toteutetaan
Diakin Helsingin-kampuksella tai verkossa ensi syksyn korona-
tilanteesta riippuen. Voit suorittaa opinnot työn ohessa.

Haku aika: 6.4.–16.5.2021

Koulutuksen toteutusaika: 9.9.2021–20.5.2022

Koulutuksen laajuus: 30 opintopistettä

Koulutuksen hinta: 1500 e (alv. 0 %)

Lue lisää ja hae:

[DIAK.FI/MIELENTERVEYS-JA-PAIHDETYO](https://diak.fi/mielenterveys-ja-paihdetyo)

Motiivi

2 • 21 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto
Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena

PÅ SVENSKA

26

Carla Hakala går i
närkamp med snön.

45

Peter Lillkvist kör
motorcykel på isbana.

48

God organisering
gynnar arbetshälsan.

VAIN VERKOSSA
motiivilehti.fi

Hanna ja Marika

Uudessa Työkaverit-juttusarjassa työ-
kaverukset kertovat ystävydestään.

Laupiaat samarialaiset

Hypotermia uhkasi, JHL-kaksikko
pelasti vanhuksen.

Minimipalkka etenee

Palkkakisa vaikeutuu, jos vähimmäis-
palkkadirektiivi menee EU:ssa läpi.

*Rakkaudesta
rautateihin.*

8

Krista Tikkanen, 33,
on nuoresta iästään
huolimatta kokenut
radanrakentaja.

SISÄLTÖ

5

Vahva kunta on yhteiskunnan kivijalka myös kriisissä.

20

Tietovisailu on kovimmillaan kuin huippu-urheilua.

22

Hyvä työkaveri tukee ja puhaltaa kanssasi yhteen hiileen.

26

Vintertid kan Carla Hakala ringas in på jobb med kort varsel.

28

Rap-artisti Yeboyah räppää yhteiskunnan vääryksistä.

36

Maatalouden asiantuntija Kaisu Risto puolustaa lähiruokaa.

45

Isbaneåkning gör vintern mindre dyster för Peter Lillkvist.

47

JHL:äinen Minna Junni voitti vuoden puhtausalan esimieskisan.

50

Korona ei lajittele ihmisiä, kirjoittaa kolumnisti Tuomas Kyrö.

ENSI NUMEROSSA

Luontovalvoja

Taiteilija Jorma Uotinen

Palautteen vastaanotto

Mielenterveys ja eläkkeet

Nukkekotiharrastaja

3 VÄYLÄÄ TYÖELÄMÄÄN:

ANONYMI TYÖHAKU
Vantaan kaupunki palkkasi sosiaaliohjaaja Aki Jalkasen ilman taustatietoja. **Sivu 14**

PORTTI AMMATTIIN
Hoiva-avustajakoulutus on reitti työelämään sekä jatko-koulutuksen. **Sivu 18**

UUSI KOTIMAA
Kolme maahanmuuttajaa kertoo, miten Suomesta tuli heille koti. **Sivu 38**

On aika päivittää kuntien palvelut

KUNNAT OVAT SUOMALAISEN hyvinvointiyhteiskunnan kivijalka. Huhti-kuun kuntavaaleissa on aika päivittää kuntien palvelupaletti. JHL tekee uusille päättäjille kuntalaisen edustamisen helpoksi. Kuntaremontti-teemamme avaavat oven yhä elinvoimaisempaan kuntaan, missä lapset ja nuoret - ihmiset - voivat hyvin.

Kunnat luovat Suomelle vahvoja tulevaisuudentekijöitä. Siihen tarvitaan tueksi ammatillaisia niin kouluissa kuin päiväkodeissa, vaikka sosiaali- ja terveyspalveluudistus tulisikin. Kuntalainen tarvitsee henkisen hyvinvointinsa ylläpitäjiksi kulttuurista, sivistystä ja kirjastoja.

Kaupunkien suurimmat ympäristöteot liittyvät hyvään julkiseen liikenteeseen. Terveiden ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä kuntien tekniset ammatillaiset huolehtivat muun muassa laduista, virkistysreiteistä ja hyvistä pyöräily- ja lenkkeilyväylistä.

Kunnan elinvoima syntyy sen alueella olevista yrityksistä, työpaikoista ja hyvistä lähipalveluista. Asuinympäristöt ja niiden ympärille kiedotut julkiset palvelut sekä aktiivinen kuntalais-toiminta kruunaavat vireän kunnan elinvoiman.

Omana työnä kuntapalvelut ovat perusteltuja siksi, että kyse on valmiudesta ja huoltovarmuudesta, kuten koronan aikana olemme havainneet. Kunnan huoltovarmuuden takeita on, että kunta omistaa energiayhtiönsä ja vesilaitoksensa sekä tuottaa kuntalaisilleen edullisia vuokra-asuntoja.

Tällaisella omistajuudella kunta säilyttää mahdollisuuden päättää kuntalaistensa asioista myös silloin, kun olot ympärillä muuttuvat vaikeiksi. Suomi on selvinnyt koronan kanssa juuri siksi, että meillä on vahvat kunnat, joissa on vahva osaaminen ja sitoutuminen hyvinvointiin kriisistä huolimatta.

Kevään 2021 kuntavaaleissa lähtee jälleen ehdolle iso joukko JHL:n jäseniä. JHL toivoo, että liiton jäsenet tuovat vaalityössään näkyvästi esille omaa työtään.

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

200

tuhatta jäsentä

JHL:N AMMATTIALAT

- Ravitsemis- ja puhtausalan ammatillaiset
- Kasvatuksen ja ohjauksen ammatillaiset
- Sosiaali- ja terveysalan ammatillaiset
- Tietotyön ja hallinnon ammatillaiset
- Tekniikan ja liikenteen ammatillaiset
- Turvallisuuden ammatillaiset

Seuraava lehti ilmestyy

14.4.

Motiivi

VASTUULLISTA JOURNALISMIA

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton jäsenlehti / PL 101, 00531 Helsinki / motiivi-lehti@jhl.fi / motiivilehti.fi / Julkaisija Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry / Päätoimittaja Heidi Hänninen / Toimituspäällikkö Maarit Uusikumpu / Tuotanto-AD Kati Ahonen / Toimittajat Ulla Puustinen, Marina Wiik ja Samuli Launonen / Taitto ja trafiikki Kati Ahonen puh. 010 7703 368 / Sähköposti: etunimi.sukunimi@jhl.fi / Aikakauslehtien Liiton jäsen / JHL:n yhdistysten kokousilmoitukset www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma / Medimyyni Saarsalo Oy, puh. 044 238 0511, santeri.selin@saarsalo.fi / LT2017, 196 025 / ISSN 1795-7249 (printti) / ISSN 2341-8540 (verkkojulkaisu) / Paino PunaMusta, Forssa 2020 / Toimituksen tilaama tai sille tarjottu aineisto julkaistaan ehdolla, että aineistoa voidaan käyttää myös osana julkaisijan sähköisiä tai muita jakelukanavia. Lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Motiivi painetaan suomalaiselle paperille.

Korona kuormitti työntekijöitä

Koronavuosi kuormitti kunta-alan työntekijöitä hyvin epätasaisesti. Syksyllä 2020 toteutettu Kunta10-kysely kuitenkin osoittaa, että kunta-ala selvisi ensimmäisestä pandemiavuodesta verraten hyvin.

Korona tarkoitti etätöihin siirtymistä niissä kunta-alan ammateissa, joissa se on mahdollista. Kyselyn mukaan 18 prosenttia työntekijöistä siirtyi koronan takia kokonaan etätöihin ja 27 prosenttia osittain. Kahdeksalle prosentille vastaajista korona tarkoitti siirtymistä toisiin tehtäviin joko oman toimialan sisällä tai toiselle toimialalle.

Etätöihin siirtyneiden mahdollisuus vaikuttaa omiin työaikoihinsa lisääntyi, samoin tunne työn hallinnasta ja palautumisesta.

Toisessa ääripäässä oltiin hoitoalalla, jossa huoli työmäärän lisääntymisestä yli sietokyvyn kasvoi. Myös työn aiheuttama stressi ja työn eettinen kuormitus lisääntyivät.

Muutos oli merkittävä, sillä muissa kunta-alan ammateissa työstressin määrä väheni, mutta hoitotehtävissä se nousi. Yli kolmasosa sairaanhoitajista ja terveydenhoitajista koki työstressiä, ja liki sama määrä raportoi psyykkisen rasituksen kasvaneen ja tykykynsä heikentyneen.

Myös nuorten kunta-alan työntekijöiden tilanne heikkeni viime vuonna. Eniten työstressiä kokivat alle 30-vuotiaat.

Hyvinvoivat työntekijät ovat tuottavia.

Aina tavoitettavissa?

EU-parlamentissa valmistellaan uutta lakia, joka takaa, että työntekijällä on oikeus olla tavoittamattomissa työajan ulkopuolella ilman kielteisiä seurauksia. Parlamentti hyväksyi lakiesityksen valmistelun äänin 472-126, tyhjää äänesti 83.

Lakia perustellaan sillä, että digitaalisuuden lisääntymisen myötä työntekijät ovat lähes aina tavoitettavissa. Se lisää työuupumuksen riskiä ja hämärtää työn ja vapaa-ajan eroa.

Meppien mielestä työntekijöillä on oikeus irtautua työstä työajan ulkopuolella, lomilla ja muilla vapailla. Siksi parlamentti kannustaa jäsenvaltioita huolehtimaan siitä, että oikeus olla työnantajan tavoittamattomissa huomioidaan työmarkkinasopimuksissa.

Sairauspoissaolot laskussa 2020

Kelan korvaamien sairauspoissaolojen määrä väheni vuonna 2020. Laskua tapahtui sekä sairauspäivärahaa saaneiden määrässä että korvattujen päivärahopäivien määrässä verrattuna vuoteen 2019.

Viime vuonna sairauspäivärahaa maksettiin noin 295 000 henkilölle, eli 9,2 prosentille ei-eläkkeellä olevasta väestöstä.

Sairauspäivärahaa saaneiden määrä ja osuus väestöstä pienenivät jonkin verran useimmissa sairauspäryhmissä. Näin tapahtui etenkin tuki- ja liikuntaelinten sairauksissa.

Mielenterveyden häiriöistä johtuvien sairauspäiväraha hakemusten määrä pysyi sen sijaan ennallaan.

14,5 milj.

Vuonna 2020 Kela myönsi 14,5 miljoonaa sairauspäivärahopäivää.

34%

Kolmannes sairauspäivärahopäivistä johtui mielenterveyssyistä.

1124

Runsas tuhat sai sairauspäivärahaa koronaviruksen takia viime vuonna.

Kunta-ala harmaantuu

Noin 180 000 kunta-alan työntekijää jää eläkkeelle seuraavan kymmenen vuoden kuluessa. Se on kolmasosa nykyisestä henkilöstöstä.

Eläkkeelle jäävien määrä vaihtelee ammattiryhmittäin sekä kunnan koon mukaan, todetaan Kevasta.

Mitä pienempi kunta, sitä suurempi osuus kunnan työntekijöitä jää eläkkeelle tulevan kymmenvuotiskauden aikana.

Kevan arvion mukaan noin 19 000 lähihoitajaa jää eläkkeelle vuoteen 2030 mennessä. Opettajista eläköityy noin 14 000 ja sairaanhoitajista 13 000.

Lastenhoitajia jää eläkkeelle noin 8 500 ja lastentarhanopettajia yli 4 500.

Vähiten vanhuuseläkkeelle jääviä on nuorisohjaajissa ja -työntekijöissä, ensihoitajissa sekä yleis- ja erikoislääkäreissä.

Isätkin perhevapaille

Perhevapaajärjestelmä uudistuu elokuussa 2022, esittää pääministeri **Sanna Marinin** (sd.) hallitus.

Jatkossa kumpikin vanhempi saa 160:n päivärahopäivän, eli noin 6,5 kuukauden kiintiön perhevapaista. Tästä kiintiöstä jompikumpi vanhempi voi luovuttaa toiselle enimmillään 63 päivää, eli noin kaksi kuukautta.

Nykyisin äideille on korvamerkitty 105 arkipäivän, eli runsaan neljän kuukauden äitiysvapaa, ja isille 2,2 kuukauden isyysvapaa.

Toteutuessaan uusi malli toisi vanhemmille 12,8 kuukauden vanhempainrahakauden lasta kohden. Lisäksi loppuraskauden suojaamiseksi luodaan 40 päivärahopäivän mittainen raskausraha eli kaikkeen päivärahopäiviä olisi yli 14 kuukautta.

Muutoksella kannustetaan isiä jäämään nykyistä useammin perhevapaille.

KARI BAGGE

Järjestöjohtaja, JHL

Ehdokkaasi Helsingissä
#kuntavaalit2021

Päihderiski kasvaa

Etätyö lisää ongelmallisen päihteidenkäytön riskiä, muistuttaa A-klinikkasäätiö.

Etätyössä työ- ja vapaa-aika sekoittuvat, sosiaaliset kontaktit ja ulkopuolinen kontrolli vähenevät ja yksinäisyys lisääntyy. Kaikki ne ovat riskitekijöitä, jotka voivat johtaa aiempaa suurempaan päihteiden käyttöön.

Lisäksi työhön ja koronaan liittyvät huolet, mahdollinen lomautus sekä epävarmuus tulevasta lisäävät psyykkistä kuormitusta, johon etsitään helpotusta päihteistä.

A-klinikkasäätiö on valmistanut kaksi sähköistä tietopakettia, joista on apua päihdehaittojen torjunnassa etätyössä ja lomautuksen aikana.

LISÄÄ: paihteettyopaikalla.otapuheeksi.fi

**RATA-
TYÖNTEKIJÄ
TOSI TOIMISSA.
KATSO VIDEO**
motivilehti.fi

EI MIKÄÄN TURHAKE. Lumipuhallin on Krista Tikkasen mielestä näppärä työkalu, kun pitää puhaltaa lunta radalta. Työkaveri Mikko Tammela luottaa luutaan.

Reissunaisen matkassa

Toissa vuonna Tampereen raitiotietyömaalla, viime vuonna Tahkoluodossa ja Seinäjoella, tänään Porissa - ja huomenna ties missä. Tämä on rata-asentaja Krista Tikkasen elämää.

teksti Ulla Puustinen kuvat Tomi Glad

LIMPPUUN KIINNI. Useimmat vaihteet ovat kauko-ohjattavia, mutta toisinaan lumi tukkii ne ja homma on hoidettava käsin. Krista Tikkanen näyttää, kuinka se tapahtuu.

Rata- asentaja **Krista Tikkanen**, 33, ja työkonene kuljettaja **Mikko Tammelan**, 59, aamu on käynnistynyt seitsemältä Porin rautatieasemalta. Työnjohtaja **Arto Kontturi** on käymässä Tampereella ja antanut päiväkäskyn poikkeuksellisesti puhelimella: tänään on lumitöitä ja vaihteiden rasvausta ratapihalla.

Kun aamukahvit on juotu, hurauttaa kaksikko pakulla runsaan kilometrin päähän Mikkolan ylikululle. Tikkanen sukeltaa auton tavaratilaan, nostaa lumipuhaltimen maahan ja alkaa houkutella konetta käyntiin. Kolmannella kiskaisulla ”pörröpuhaltimen” moottori yskähtää lupaavasti.

Samaan aikaan Tammela on jo luudan varressa ja hakkaa sen terävällä päällä paakkuuntunutta lunta, joka tukkii maahan upotetun kiskoparin urat. Pian Tikkanenkin on laittanut tulpat korviinsa ja alkaa puhalttaa lunta kauemmaksi radalta.

Työ keskeytyy, kun puulastissa oleva tavarajuna kolisteele kiskoja pitkin kohti UPM:n Seikun sahaa. Juuri tämän takia radalla työskennellään työparin kanssa. Toinen huomioi ohi ajavaa liikennettä, kun toinen käyttää äänekästä konetta.

Viidessä minuutissa kevyen liikenteen väylän ja ajoradan ylittävät kiskourat on puhdistettu ja työpari suuntaa takaisin asemalle. Tänään ei työ lopu, sillä ratapihan 30 vaihdetta pitää kaivaa lumen alta.

Kesätöistä se alkoi

Oululainen Krista Tikkanen oli ensimmäistä kertaa ratatöissä heti ylioppilaskirjoitusten jälkeen kesällä 2007. Kesätyö löytyi VR:llä työskennelleen isän ehdotuksesta.

- Ratatöissä kului myös seuraavat neljä kesää. Talvisin tein kaupan ja ravintola-alan töitä Helsingissä ja Lapissa.

Mikko Tammela aloitti VR:n asemamiehenä vuonna 1983. Sittemmin työnantajaksi vaihtui VR Rata ja myöhemmin VR Track. Nykyisin sekä Tammelan että Tikkanen palkan maksaa

NRC Group Finland Oy, jolle VR myi pari vuotta sitten radanrakentamisen ja kunnossapidon liiketoiminnot.

- Uran alussa olin valtion virkamies. Virka meni, mutta yskä jäi, tuumaa Tammela ja kaivaa tupakat taskusta.

Sekä Tikkanen että Tammela työskentelevät NRC:n radanrakennuksessa, mutta koska ratainfra ja alusrakenteiden rakentaminen on runsaan lumentulon ja maan routimisen takia katkolla, heidät on siirretty kunnossapidon töihin Poriin.

Tammela on itsekin porilainen, mutta Tikkanen on tullut Oulusta asti.

- Olen täällä ”lainassa” kolme viikkoa. Sen jälkeen on kaksi viikkoa lomaa, ja sitten en tiedäkään, mistä itseni löydän, hän sanoo.

Kiintopiste Oulussa

Radanrakennus- ja kunnossapitotehtävät ovat työllistäneet Tikkanen vakituisesti viisi viime vuotta lukuun ottamatta joi-tain lyhyitä talvikauden lomautuksia.

Viime vuonna hän oli radantarkastustöissä Seinäjoella sekä rakentamassa uusia raiteita Tahkoluodon satamassa ja sitä ennen yhdeksän kuukautta raitiotietyömaalla Tampereella.

Vasta viime syksynä Tikkanen hankki itselleen kiintopisteen, oman vuokra-asunnon Oulusta.

- Sitä ennen majailin monta vuotta kimpakkämpässä kaverien kanssa. Ratatöiden aikana vaihtoehtona on joko työnantajan vuokraama asunto tai hotelli.

Alkuaikoina hän viihtyi hotellimajoituksessa, mutta pidemmän päälle kalustettu yksiö on osoittautunut paremmaksi vaihtoehdoksi.

Lisäksi Tikkasella on kokemusta asuntoautossa asumisesta. - Hankin sellaisen viime vuonna. Liikuin autolla työmaalta toiselle ja asuin huhtikuusta joulukuun puoliväliin. Hyvin tarken!

SÄIDEN ARMOILLA. Radanrakennus ja kunnossapito on fyysisesti vaativaa ulkona tapahtuvaa työtä. Krista Tikkaselle ja Mikko Tammelalle se sopii.

”Näistä en luovu”

Rata-asentaja Krista Tikkanen tuntee kiertävän elämäntavan, sillä seuraava työmaa voi sijaita jossain Hangon ja Kolarin välillä. Arjen ja työn pitää sujua myös kaukana kotoa. Näistä hän ei luovu reissutöissäkään.

Herätyskello on tarpeen

Krista Tikkanen on aamu-uninen. Herätyskello on työaamuina välttämätön, jotta hän ehtii seitsemäksi töihin. Vapaalla ollessaan hän nukkuu univelat pois.

– Viisi yötä putkeen lumitöitä!

Viisi yötä putkeen

Poriin tulee arkisin vain yhdeksän junavuoroa Tampereelta. Rauman radallakin henkilöliikenne loppui jo 1988, mutta tavaraliikenne Porin, Harjavallan ja Rauman suunnalla on vilkasta. Koivu- ja kuusikuormien lisäksi kiskoja pitkin kulkee kuparirikastetta Mäntyluodosta Harjavallan tehtaille ja valmiita kuparilevyjä sekä nikkelituotteita satamaan ja maailmanmarkkinoille.

- Kun tuiskuttaa lunta, ja kauko-ohjaamosta tulee hälytys, ettei vaihde käänny, on kiire harjaamaan vaihteita puhtaaksi. Junaliikenne ei saisi häiriintyä huonollakaan kelillä, sanoo Tammela.

Ratatyöntekijöiden normaali työaika on aamuseitsemästä puoli neljään iltapäivällä, mutta töitä tehdään junaliikenteen ja olosuhteiden ehdoilla.

- Radan perusparannus on helpompaa öisin, kun ei ole matkustajaliikennettä. Talvikunnossapidossa tarkkaillaan puolestaan säätä. Toissa viikolla tein viisi yötä putkeen lumitöitä, kertoo Tikkanen.

Mikko Tammela toimii tarvittaessa myös päivystäjänä Porissa.

- Päivystysvuoro alkaa maanantaina ja jatkuu viikon. Päivystäjä hälyttää lisävoimia lumitöihin vaikka keskellä yötä, jos tarvis.

Ei sovi hienohelmoille

Krista Tikkanen on harvinaisuus ratatyömailla, sillä naisia on alalla vain kourallinen.

Korttipakka lompakossa

Työmaalle ei ole asiaa, ellei mukana ole nippu pätevyyskortteja. Työturvallisuus- ja tilityökortit ovat tärkeimmät, mutta taskusta löytyy myös ensiapukortti.

Lihapullia ja musia

Ruoka miehen tiellä pitää - ja naisen. Tänään maistuvat salaatti, lihapullat ja muusi.

Työkalut aina mukana

Puukko, rullamitta ja liitu kulkevat aina työhousojen taskussa, sillä niille radanrakentajalla on käyttöä joka päivä.

Kuntosali tai lenkki

Krista Tikkanen huoltaa kehon ja mielen hyvinvointia joko kuntosalilla tai kävellen ja lenkkeillen luonnossa.

– Reissutyö on vaihtelevaa mutta ajoittain yksinäistä.

Työ on fyysisesti vaativaa ulkotyötä, eikä sovi hienohelmoille. Lisäksi reissutyö vaatii paljon tekijältä ja tämän läheisiltä.

Tikkanen on sinkku, mutta miettii toisinaan itsekin, mikä matkatöissä oikein viehättää, siis vaihtelun ja verottoman päivärahan lisäksi.

- Jo keväällä alkaa jännittää, missä päin tuleva kesä kuluu.

Kiertävä elämäntapa vaatii Tikkasen mukaan myös kykyä kestää yksinoloa sekä epävarmuutta.

- Vaikka minulla on tuttuja eri puolilla Suomea, on väliin aika yksin ajatuksineen. Jos taas yhtiö ei menesty kilpailussa ja jokin rakennus- tai perusparannushanke menee sivu suun, voi joutua lomautetuksi.

Mahdollisen talvilomautuksen varalle hänellä on varasuunnitelma.

- Jos NRC:ltä ei löydy kunnossapidon töitä ennen kesän rakennuskautta, voisin hyvin lähteä Lappiin sesonkitöihin, vaikka rinnetyöntekijäksi.

Ensi talvena Aasiaan

Yleensä Tikkanen paiskii töitä vapusta jouluihin ja kerää samalla ylityötunteja työaikapankkiin. Tammi-helmikuussa hän lähtee reissaamaan Kaakkois-Aasiaan.

- Ensimmäisen kerran lähdin, kun pari kaveria pyysi mukaan reppureissulle. Vuodesta 2008 lähtien olen kiertänyt muun muassa Thaimaassa, Laosissa, Vietnamin ja Indonesiassa lähes joka talvi.

Tämä vuosi on poikkeus, sillä matka jää koronapandemian takia väliin.

- Ehkä ensi talvena, hän sanoo toiveikkaana.

Kun kolmen viikon työkomennus Porissa on ohi, Tikkanen matkustaa kotikonnuille Ouluun - junalla, milläpä muulla. □

AMMATTINA Rata-asentaja

PÄTEVYYS
edellyttää alan kurseja

PERUSPALKKA
2 000–2 700 e/kk + henkilökohtaiset ja muut lisät

TYÖEHTOSOPIMUS
rautatietalan tes

TYÖLLISYYSTILANNE
kohtalainen, kausilomautuksia talvisin

Merkittävä osa raidealan ammatilaisista koulutetaan Kouvolassa, missä sijaitsee KRAO, eli Kouvolan rautatie ja aikuiskoulutus Oy. Se on Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ja Väyläviraston hyväksymä riippumaton koulutuslaitos, joka jatkaa Helsingissä sijainneen VR Koulutuskeskuksen perinteitä.

KRAO kouluttaa vuosittain noin 1 500–2 000 opiskelijaa. Kouvolan lisäksi perus- ja täydennyskoulutuksia on tarjolla Helsingissä ja muilla paikkakunnilla.

Valtaosa koulutuksista liittyy radanrakennukseen ja kunnossapitoon (rautatie, metro, raitiotie) sekä ratatyö- ja sähköturvallisuuteen. Rata-asentajilla ja muilla radanrakentajilla on oltava asianmukainen pätevyys, ja heidän on hallittava turvalliset työskentelytavat.

KRAO tarjoaa myös turvamieskoulutusta metro- ja muuhun raideliikenteeseen. Koulutuksen tilaavat työntekijöilleen rautatieoperaattorit ja muut asiakasyritykset. Kurssit räätälöidään suoraan työelämän tarpeisiin.

Koulutuksen kesto vaihtelee yhden päivän täydennyskoulutuksesta jopa yhdeksän kuukauden peruskoulutusjaksoihin.

Alan työllisyystilanne on kohtalainen, mutta turvalaiteasentajista on pulaa.

Katsopa hetki tätä hymyä

Huomasitko hymyn vaikutuksen? Hymyilitkö takaisin? Toivottavasti, sillä pienikin hymy tuottaa tutkitusti paljon hyvää, sinulle ja ympärilläsi oleville ihmisille.

Muista siis hymyillä. Tutuille ja tuntemattomille.

Turva on vakuutusyhtiö, joka uskoo hymyn voimaan. Uskomme siihen, että hymy ei tee elämästä pelkästään mukavampaa, vaan myös turvallisempaa ja terveellisempää.

Siksi toivomme, että hymyilisimme toisillemme mahdollisimman paljon.

Tänään ja kaikkina muinakin päivinä.

Hymyile,
olet Turvassa.

turva.fi/hymy

 turva
vakuutusyhtiö

A photograph of a snowy outdoor area, likely a courtyard or parking lot, with a brick building in the background. The ground is covered in snow and some patches of brown earth. A person wearing a dark hoodie is visible in the foreground on the right side, looking towards the building. The building has several windows and a small evergreen tree in front of it. There are also some blue signs on a pole in the background.

Stop työ- syrjinnälle!

Anonyymi rekrytointi ei tee autuaaksi ainuttakaan työnhakua, mutta se on entistä tasa-arvoisempi tapa kohdella työnhakijoita.

teksti Eija Kallioniemi kuvat Esko Jämsä

Helsinkiläinen **Aki Jalkanen**, 33, haki viime marraskuussa Vantaan kaupungin lastensuojelun tukiyksikön nuorten intensiiviyön sosiaalihoajaan työpaikkaa. Hakiessaan hän ei ollut aiemmin edes kuullut anonyymistä rekrytoinnista.

- Pohdin hakuilmoitusta lukiessani, että onpa omalaatuinen ajatus. Mietin, onko tästä hyötyä vai haittaa?

Vastaava sosiaalihoaja **Marja Walldén-Hirvonen** halusi kokeilla anonyymia rekrytointia ensimmäisessä rekrytoinnissaan, kun hän haki tiimiinsä määräaikaista sosiaalihoajaa.

- Anonyymia rekrytointia ei ollut vielä käytetty yksikössämme, ja esimieheni näytti vihreää valoa, hän kertoo.

Anonyymissä rekrytoinnissa epäoleelliset työnhakijan taustaan liittyvät tiedot poistetaan hakemuksesta. Siten varmistetaan, etteivät stereotypiat ja ennakkoluulot vaikuta siihen, ketkä kutsutaan työhaastatteluun. Epäoleellisia ovat esimerkiksi nimi, sukupuoli, ikä, kansalaisuus tai valokuva.

Vantaan kaupunki on etsinyt työntekijöitä anonyymisti lähes sadassa haussa. Esimiehet voivat halutessaan käyttää anonyymia rekrytointia jo kaikessa työnhaussa. Apuna ovat kaupungin rekrytointitiimi sekä toimintamallia tukeva rekrytointijärjestelmä.

- Vantaa on Suomen monikulttuurisin kaupunki. Yhdenvertaisuus ja monimuotoisuus ovat tavoitteena meidän strategioissamme, ja anonyymi rekrytointi on yksi työkalu, sanoo rekrytointitiimiä vetävä rekrytointikonsultti **Sirpa Mikkola**.

Avoimuuden merkki

Vuoden 2021 loppuun kestävä sosiaalihoajaan sijaisuutta haki viisi henkilöä. Palkattavalta edellytettiin vahvaa lastensuojelutyön osaamista ja kokemusta työskentelystä nuorten ja perheiden kanssa. Aki Jalkanen palkattiin, koska hänen osaamisensa vastasi parhaiten työtiimin tarpeita.

Jälkeenpäin puntaroituna anonyymi rekrytointitapa on hänestä hyvä idea, koska se auttaa katsomaan hakemuksia objektiivisemmin.

- Persoona merkitsee, mutta eivät ulkopuoliset tekijät.

Jalkasesta olisi rekrytoijan huonoutta, jos taustatiedot vaikuttaisivat valintaan negatiivisesti.

- Anonyymi rekrytointi vähentää sitä, ja sitä käyttävä organisaatio kuulostaa avoimelta työyhteisöltä.

Jalkanen löysi työpaikan runsaan kuukauden sisällä neljänellä haulla. Hän aloitti Länsi-Vantaalla marraskuun viimeisenä päivänä ja on viihtynyt uudessa liikkuvassa työssään. Hän tapaa nuoria ja näiden perheitä sekä käy heidän kanssaan läpi ongelmia ja asettaa tavoitteita.

”Suosittelen kaikille!”

Aki Jalkasen rekrytoinut Marja Walldén-Hirvonen uskoo, että anonyymissä rekrytoinnissa hakijat ovat tasavertaisia, jos heillä on työkokemusta ja pätevyys alalle.

- En ole koskaan miettinyt esimerkiksi, että joku työnhakija olisi liian vanha alalle.

ANONYMI rekryointi ei ollut Aki Jalkaselle ennestään tuttua. Hänestä sen käyttäminen antaa työyhteisöstä avoimen vaikutelman.

– *Persoona merkitsee, mutta eivät ulkopuoliset tekijät.*

AKI JALKASESTA tuli vastaavan sosiaali-ohjaajan Marja Walldén-Hirvosen rekrytoima määräaikainen sosiaaliohjaaja Vantaan kaupungille. Molempien mielestä myös kasvava perhe kuuluu työelämään.

Walldén-Hirvonen näki hakemuksista hakijoiden koulutustaustan, työhistorian ja heidän vastauksensa kolmeen lisäkysymykseen.

- Toki näen myös sen, mitä hakija haluaa itseltään kertoa, mikä kertoo minulle jonkin verran.

Seuraavaksi rekrytoija merkitsi rekryointitiimille tiedoksi halutut haastateltavat. Kutsun saivat kaksi naista ja yksi mies. Kaikki olivat päteviä.

Haastatteluun osallistui rekrytoijan ja rekryointitiimin edustajan lisäksi kaksi palkattavan kollegaa, joiden kanssa tämä tulisi työskentelemään.

Haastateltavien henkilöllisyys selvisi rekrytoijalle vasta itse paikalla.

Walldén-Hirvosen mielestä koko prosessi sujui hienosti ja mutkattomasti.

- Suosittelen kaikille! Hyvää oli myös, että anonymi rekryointi toimii aidosti Vantaalla.

Ensimmäisen rekryointinsa jälkeen hän on tehnyt lisää anonyymejä rekryointeja.

Jo nimi voi olla hidaste

Moni muistaa, kun muiden muassa **Jari Sarasvuo** ja **Anne Kukkahovi** hakivat pari vuotta sitten alansa työpaikkoja tekaistulla romaninimellä. Neljä vaikuttajaa lähetti yhteensä 54 hakemusta, mutta he eivät saaneet yhtään haastattelukutsua. Tämä Diakonia-ammattikorkeakoulun Työnimi-kampanja paljasti rekrytoijien asenteet. Kutsuja olisi ehkä lähetetty, jos olisi käytetty anonyymia rekryointia.

Myös Työterveyslaitoksen johtava asiantuntija **Barbara Bergbom** piti kampanjaa osuvana.

- Tutkimuksista tiedetään, että jo ulkomaalainen nimi vaikeuttaa pääsyä haastatteluun, vaikka hakijalla olisi työkokemusta Suomessa, olisi koulututtunut Suomessa ja osaisi hyvin kieltä.

Hän pitää hyvänä käytäntönä sitä, että hakemuksesta näkee vain hakijan ammatillisen pätevyyden ja osaamisen. Useimmiten käytössä on osittainen anonymi rekryointi, jolloin anonymiteetti purkautuu haastattelutilanteessa.

Yhteisön etu

Bergbomin mukaan on myös organisaation etu, että se saa parhaat mahdolliset kandidaatit haastatteluun. Syrjinnän vuoksi tulee karsittua joskus sopivin hakija. Hän korostaa, ettei anonymisyys takaa sitä, että koko rekryointi olisi yhdenvertainen.

- On oleellista, että rekrytoijat ovat tietoisia tiedostamattomista ennakkoluuloista. Se vähentää todennäköisyyttä, että ne vaikuttavat arvioihin.

Bergbom on yksi Työterveyslaitoksen viime lokakuussa julkaistun Monimuotoisuusbarometri 2020 -raportin kirjoittajista. Kyselytutkimukseen vastanneista 250 henkilöstöalan ammattilaisesta 12 prosenttia kertoi käyttäneensä tai kokeilleensa anonyymia rekryointia. Avovastauksista ilmeni, että se kiinnostaa ja siihen halutaan satsata.

Kertoako vai eikö?

Täyttyessään työhakemusta Aki Jalkanen aprikoi, kuinka paljon vaikuttaa se, ettei kerro taustastaan kaikkea.

- Olen Miessakit ry:n kouluttama isätyöntekijä. Halusin ehdottomasti mainita sen, mutta toisaalta se poisti anonymiteettia sukupuolestani.

Tärkeimmät syyt, miksi hän alkoi etsiä uutta työpaikkaa olivat aiempi kolmivuorotyö nuorisokodissa ja kasvava perhe. Tätä luettaessa perheeseen on syntynyt toinen lapsi, ja Jalkanen on todennäköisesti isyysvapaalla. Syksyllä hän pitäneen toisen patkän. Isyysvapaat ovat hänelle tärkeitä.

Tätä hän ei kertonut haastattelussa - eikä olisi pitänytäkään - mutta pohti, voisiko määräaikaisten pestin saanti tyssätä siihen, jos kertoisi?

- Onhan se käsittämätön ajatus tänä päivänä, että tuollaista pitäisi ajatella. Mietin myös, mitä kolmen viikon poissaolostani seuraisi muille intensiivityössä.

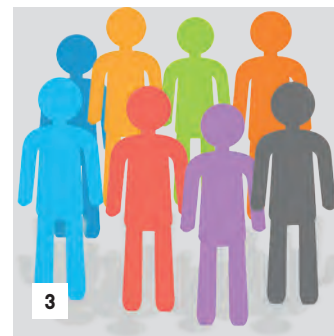
Perheen kasvaminen oli työtovereista ainoastaan upea juttu. Myös Walldén-Hirvonen kertoi jälkepäin Jalkaselle, ettei tieto olisi vaikuttanut.

Hän itse jäi ilman lupailtua vakituista pestiä 1990-luvulla, kun kertoi odottavansa vauvaa ja jäävänsä kohta äitiysvapaalle.

- Ajattelin silloin, että en ikinä sorsi ketään siksi, että vauva on tulossa! □

Monta hyötyä

Anonyymillä rekrytoinnilla on monia etuja verrattuna perinteiseen tapaan. Sen avulla on mahdollista kohdella työnhakijoita entistä tasa-arvoisemmin ja kehittää organisaatioita aiempaa monimuotoisimmiksi sekä kiinnostavimmiksi.

1 Yhdenvertaisuus

Työnhakijoilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet päästä haastatteluun, kun taustatekiöt eivät pääse vaikuttamaan.

2 Kiinnostus

Organisaatio viestii työnhakijalle, että se on aidosti kiinnostunut tämän osaamisesta, eikä karsasta ikää, sukupuolta tai vammaa.

3 Monimuotoisuus

Monimuotoisuus ja tasa-arvoisuus voivat lisääntyä työyhteisöissä, mikä houkuttelee huipputaloutta ja nuoria hakemaan töitä.

4 Menestys

Organisaation monimuotoisuuden on huomattu vaikuttavan positiivisesti asiakkaisiin ja organisaation taloudelliseen tilanteeseen.

2015 11%

LAKI TAKANA

Uusi yhdenvertaisuuslaki (2015) velvoittaa työnantajaa edistämään yhdenvertaisuutta.

SYRJINTÄÄ ON

11 prosenttia henkilöstöalan ammattilaisista havaitsi syrjintää rekrytoinneissa. (Monimuotoisuusbarometri 2020)

KOULUTUS

Hoiva-avustaja-koulutuksia on tarjolla yli 40 ammatillisessa oppilaitoksessa.

LAAJUUS

60 osaamispistettä

SISÄLTÖ

2 osaa lähihoitaja-tutkinnosta: kasvun ja osallisuuden edistäminen ja ikääntyvien osallisuuden edistäminen

KESTO

1 vuosi

Hoiva-avustajat vauhdissa

Hoiva-avustajakoulutus on pyörähtänyt käyntiin täydellä voimalla eri puolilla Suomea. Tavoitteena on kouluttaa tuhansia hoiva-avustajia etenkin vanhustenhoitoon.

teksti Ulla Puustinen kuvat Esko Jämsä

Hoiva-avustajan työssä elämäkokemus on valttia. Tätä mieltä on vantaalainen **Tuija Kaidankangas**, 58, joka opiskelee parhaillaan oppisopimuksella hoiva-avustajaksi Careerian Tikkurilan yksikössä.

- Kun on kasvattanut lapset ja hoitanut ikääntyviä sukulaisia, on paljon yhteistä vanhusasiakkaiden kanssa, hän sanoo.

Kaidankangas työskenteli lähes 30 vuotta mainos- ja markkinointialalla, mutta toistuvat yt-kierrokset uuvuttivat. Hän jäi työttömäksi ja hetken tuumailtuaan päätti vaihtaa hoito- ja hoivatyöhön.

- Jo ensimmäisenä päivänä työharjoittelussa huomasi, että hoivatyö on minua varten, hän sanoo.

Kaidankangas on työskennellyt kolmisen vuotta hoitoapulaisena Marjatta-Säätiön Leenakodissa Vantaalla. Esimiehen ja työkaverien kannustamana hän hakeutui viime syksynä hoiva-avustajakoulutukseen.

- Hallitsen apuvälineiden käytön ja osaan avustaa peseytymisessä ja ruokailussa, mutta koulutuksessa saan tietoa ikääntyneiden toimintakyvyn muutoksista. Se tuo lisävarmuutta työhön, hän sanoo.

Puolet maahanmuuttajia

Careerian Vantaan, Helsingin Herttoniemen ja Porvoon toimipisteissä on meneillään viisi vuoden mittaista hoiva-avustajakurssia.

Hakijoita on 50-60 kurssia kohden. Heistä noin 40 haastatellaan ja puolet valitaan.

Kyse on pääsääntöisesti työvoimapolitiisesta koulutuksesta, johon hakijat ohjautuvat te-toimistosta. Joukossa on myös oppisopimuksella opiskelevia, ja helmikuussa alkoi Careerian ensimmäinen omaehtoinen hoiva-avustajakoulutus.

- Yli puolet opiskelijoista on yleensä maahanmuuttajataustaisia, kantasuomalaisista monet ovat Kaidankankaan tapaan ammatinvaihtajia, kertoo vastuupettaja **Eija Saarinko**.

Etenkin maahanmuuttajataustaisille hoiva-avustajakoulutus toimii porttina työelämään ja jatko-opintoihin.

- Monet heistä sanovat, että Suomi on todistusten maa. Ilman todistusta et pääse työhön etkä jatkaamaan opintoja.

Valtaosa hoiva-avustajiksi opiskelevista on naisia, ja varsinkin muualta Suomeen muuttaneet ovat usein perheenperustamisissä.

- Lähes joka koulutuksen aikana 3-5 heistä tulee raskaaksi. Se hidastaa valmistumista, ja on meille koulutuksen järjestäjille pieni haaste, myöntää Saarinko.

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden voimaantumista on ollut toisaalta ilo seurata.

- Osa heistä on asunut jo pitkään Suomessa mutta keskittynyt aiemmin perheeseen. Opinnot saavat heidät puhkeamaan kukkaan. Nyt on minun vuoroni, he sanovat, ja saavat itsevarmuutta ja kasvavat pituutta ihmisinä.

1 APUVÄLINEET HALTUUN. Hoiva-avustajakurssilla harjoitellaan muun muassa apuvälineiden käyttöä tositilanteissa, kuten lumessa ja talviliukkailla. Pyörätuolia työntää Ghislaine Kianvo ja kyydissä istuu Rana Lazim. Taustalla kouluttaja Eija Saarinko.

2 ENSIAPU HALLITTAVA. Kouluttaja Eija Saarinko on opettanut hoiva-avustajiksi aikovia jo kymmenkunta vuotta. Koulutukseen sisältyy myös ensiaputaitojen opiskelua.

3 HELPOSTI KOKOON. Kookoon taittava pyörätuoli on helppo ja nopea avata ja sulkea ja mahtuu pieneen tilaan.

4 MONTA TOIMIPISTETTÄ. Careerian Herttoniemen, Vantaan ja Porvoon yksiköissä on parhaillaan menossa hoiva-avustajakoulutuksia.

Asema vakiintumassa

JHL on vaikuttanut vahvasti hoiva-avustajien nimikkeen ja aseman vakiintumiseen sote-palveluissa. Nyt nimike on kirjattu vanhustalutalakiin, ja heidät lasketaan hoitajamitoitukseen siltä osin, kun he tekevät välitöntä asiakastyötä.

- On selkään taputtamisen paikka! iloitsee ammattialatoiminnan asiantuntija **Riitta Vehovaara**.

Lisäpotkua tuli, kun Opetushallitus vahvisti koulutuksen sisällön viime marraskuussa.

- Koulutus kestää noin vuoden ja sisältää kaksi osaa lähihoitajatutkinnosta, yhteensä 60 osaamispistettä, kertoo Vehovaara.

Koska koulutus on tutkintoperusteinen, se mahdollistaa opintojen jatkamisen lähihoitajaksi. Noin puolet Careerian hoiva-avustajiksi valmistuneista jatkaakin lähihoitajiksi.

Tiedotusta lisättävä

Liki 50 ammatillista oppilaitosta eri puolilla Suomea tarjoaa jo tänä keväänä hoiva-avustajakoulutusta - se on ennätysmäärä.

- Vanhustyössä on tarvetta noin 10 000 hoiva-avustajalle, ja tämä on hyvä alku, sanoo Vehovaara.

Liiton seuraava tehtävä on tiedottaa mahdollisimman laajasti uudesta ammattiryhmästä niin työnantajille kuin ammatinvalintaa pohtiville.

- Myös lähihoitajan ja hoiva-avustajan tehtäväjakoa on edelleen syytä kirkastaa työpaikoilla.

Tätä nykyä hoiva-avustajan palkka määräytyy sekä kunta- että yksityisen sosiaalipalvelualan tessissä avustavien tehtävien mukaan.

- Tavoite on saada nimike palkkahinnoitteluun ja vakiinnuttaa hoiva-avustajien asema vanhustyössä ja jatkossa ehkä myös vammaispalveluissa. □

JHL kouluttaa

JHL-opiston kevään koulutukset toteutetaan etänä tai verkkokurssina. Tarjolla on apua muun muassa digitaalisten työvälineiden käyttöön sekä valmennusta eläkkeelle siirtyjille.

Lue lisää: jhl.fi/koulutus

Työsuojelun kehittämiswebinaari, 5.5. klo 9-16

Webinaarin pääaiheena on pitkittyneestä kriisistä toipuminen ja kriisijohtaminen. Luennoitsija on Miira Heiniö Työterveyslaitokselta. Hakuaika päättyy 29.3.

Sähköisten työvälineiden käyttö, verkkokurssi, 12.4.-14.5.

Kurssilla perehdytään digitaalisiin työvälineisiin ja sosiaalisen median palveluihin (pilvipalvelut, Facebook, Twitter, Instagram ja muut kuvapalvelut, pikaviestimet, etäkokousvälineet). Hakuaika päättyy 8.3.

Office 365 orientering, 2 dagar, distansundervisning 14.-15.4

Lär känna Office 365. Vi gå igenom hur man använder Office 365-paketet för förtroendemän eller i föreningsarbetet. Vi går bland annat igenom Teams, OneDrive, OneNote, Word, Excel och PowerPoint-program. Sök senast 8.3.

Eläkkeelle siirtymisen valmennus, 2 pv, etäopetuksena 24.-25.4.

Eläkkeelle siirryttäessä henkilö astuu uuteen elämänvaiheeseen. Kurssi tukee muutoksessa. Lisäksi tietoa työeläketurvasta. Kurssi sopii 55-vuotialle tai sitä vanhemmille. Hakuaika päättyy 29.3.

Edunvalvonnan ja yhteistoiminnan johdanto, 3 pv, etäopetuksena 19.-21.4.

Kurssilla perehdytään liiton, paikallisen edunvalvonnan, yhdistysten ja toimijoiden vaikutusmahdollisuuksiin sekä tehtäviin luottamus-, työsuojelu- ja yhteistoiminta-tehtävissä. Kurssi on avoin kaikille jäsenille. Hakuaika päättyy 15.3.

Visaisten kysymysten mestari

Aki Huovinen on suomalaisen visailukulttuurin pioneeri. Jo pienenä hän opetteli karttakirjasta kaupunkeja. Sittemmin hän on ollut synnyttämässä järjestäytyntä kisakulttuuria Suomeen.

teksti Heidi Hänninen kuva Janica Karasti

Kun Aki Huovisen, 39, tietokone lakkasi yllättäen toimimasta, katosi sen mukana tuhansia tietokilpailukysymyksiä. Silti visailumestari Huovisella on yhä tallella kymmeniätuhansia kysymyksiä, joista on syntynyt muun muassa toukokuussa julkaistava visailukirja.

Mistä innostukseksi tietovisoihin on peräisin?

Isäni harrasti samaa lajia ja osallistui myös televisiossa Suomen tietoviisas -kilpailuun. Kotona pelasimme tosi paljon Trivial Pursuit -tietokisaa ja heti, kun opin lukemaan, aloin karttakirjasta opetella Suomen suurimpien kaupunkien nimiä ulkoa.

Visailupiireissä on kyllä huomattu, että tämä tauti oireilee hyvin nuorena. Moni päättyy lajin pariin jo pienenä.

Milloin aloitit lajin harrastamisen vakavasti?

Aktiiviseksi harrastus muuttui, kun tulin täysikäiseksi. 2000-luvun vaiheessa ei ollut vielä oikein muita mahdollisuuksia kilpailla kuin osallistua pubivisoihin, ja ennen 18 vuoden ikää en päässyt mukaan.

Samoihin aikoihin lähdimme rakentamaan ja organisoimaan kilpailutoimintaa Suomessa, ensin Oulussa ja sitten valtakunnallisella tasolla.

Mikä tietokilpailuharrastuksessa on parasta?

Kokonaisvaltaisuus. Välillä voi kilpailla enemmän, toisinaan voi keskittyä kilpailujen organisointiin ja kysymysten tekemiseen. Itse olen parhaimmillani kysymysten laatijana.

Miten suosittu laji on?

Kilpaharrastajien henkilökohtaisiin kilpailuihin osallistuu Suomessa yleensä joitain kymmeniä kilpailijoita, joukkuekisoihin jonkin verran enemmän. Jos harrastajiksi lasketaan myös säännöllisesti pubivisoissa käyvät ja visailupelien harrastajat, on harrastajia Suomessa tuhansia.

Miten tietokisoihin harjoitellaan?

Kovimmillaan tämä on huippu-urheilua. Parhaimmat treenaavat kisoihin samanlaisia määriä kuin kuka tahansa muukin urheilija. Onneksi lajia voi harrastaa hyvin monella eri tasolla ja jokainen määrittelee itse oman panoksensa.

Mitkä ovat parhaat saavutuksesi?

Yleistiedon talvimestaruuskisoissa olen parhaimmillani ollut kuudes. Vuonna 2019 olin puolestaan urheilutiedon Suomen

mestaruuskisoissa kymmenes. Tuolloin satsasin treenaamiseen paljon. Luin systemaattisesti Wikipediaa, kirjoja, lehtiä. Kansainvälisellä tasolla olen ollut MM-kisojen urheiluosiossa useasti sadan parhaan joukossa.

Minkälaisia mestaruuskisat ovat sisällöltään?

Esimerkiksi maailmanmestaruuskisoissa on 240 pitkä, monesta lauseesta koostuvaa kysymystä. Aikaa vastaamiseen on kaksi tuntia eli tasan 30 sekuntia per kysymys. Jos kysymykseen ei heti tiedä vastausta, pitää mennä eteenpäin. Lisäksi kansainvälisissä kilpailuissa on harvoin käännöksiä osallistujien omille kielille, eli englannin lukunopeus pitää olla hyvä.

Vaikuttaako visailuharrastus tapaasi seurata maailmaa ja uutisia?

Kyllä se vaikuttaa. Normaalisti kirjaan jatkuvasti ylös kysymysaihoita. Tietokoneellani on tällä hetkellä kymmeniätuhansia kysymyksiä, ja vanhan tietokoneeni mukana tuhoutui tuhansia. Raakilepankissa on tämän lisäksi noin 3000 kysymystä, joista pitäisi katsoa, voiko niitä hyödyntää.

Korona-aika on ollut vapauttavaa, koska visailut ovat olleet tauolla. Olen pystynyt lukemaan lehtiäkin ilman, että on tarvinnut koko ajan poimia kysymyksiä ylös.

Onko jokin kysymys jäänyt kilpailuissa harmitamaan sinua?

Ei ehkä mikään yksittäinen kysymys, mutta eniten harmittaa nopeatempoisessa kisassa se, että ei saa ulos jotain vastausta, vaikka sen tietäisikin.

Sinulta on tulossa keväällä visailukirja. Kenelle se on tarkoitettu?

Se on tarkoitettu oikeastaan kaikille visailuista pitävälle. Osa kysymyksistä on helpompia, osa vaikeampia.

Minkälaisia asioita visailukysymyksiä laadittaessa pitää ottaa huomioon?

Tärkein asia on miettiä, millaiseen kilpailuun ja keille kysymykset on laadittu. Pubivisoissa olen naista on, että kysymykset ovat viihdyttäviä eivätkä liian vaikeita. Kilpailijat tulee saada osallistumaan toistekin. Mestaruuskisoissa sen sijaan kysymykset ovat hyvin toisentyypisiä ja haastavia. □

AKI HUOVINEN
syntynyt 1982

AMMATTI
kirjastonhoitaja

KOULUTUS
kirjasto- ja
tietopalvelualan
tradenomi

PERHE
vaimo ja eka-
luokkalainen tytär

HARRASTUKSET
kestävyyssjuoksu,
lukeminen,
lautapelit

Motiivini

ONKO TYÖSTÄSI KIRJASTOSSA HYÖTYÄ HARRASTUKSESSA?

Totta kai siitä on hyötyä, että olen tietojen hankinnan ammattilainen. Vaikka en itse valitse aineistoja, näen heti, minkälaisia uutuuskirjoja on. Lisäksi luen paljon näköislehtiä.

ONKO SINULLE KERTYNYT KOTIIN KIRJOJA?

Usein ostan kirjoja halvalla kirpputorilta ja luettuani ne läpi, laitan ne eteenpäin visailupalkinnoiksi.

MITKÄ OVAT VINKKISI ALOITTELEVALLE VISAILIJALLE?

Pubivisoilla pääsee hyvin alkuun. Kisoihin kuuluu sosiaalinen puoli, ja ennako- ja jälkipelit ovat olennainen osa. Tietämättömyyttä ei tarvitse hävetä. Olen itsekin sijoittunut joskus viimeiseksi, enkä koe siitä minkäänlaista häpeää.

Hyvä työkaveri on helmi

Hyvä työtoveri tukee ja kannustaa. Työyhteisössä jokainen on vastuussa hyvästä ilmapiiristä.

teksti Terhi Friman kuvat Janica Karasti

Oululaiset **Jouko Tiger**, 56, ja **Armi Tenkula**, 38, tekevät yhteistyötä niin sujuvasti, että aina ei tarvita edes sanoja. Jo katse kertoo paljon. Jouko Tiger on erityisluokanopettaja ja Armi Tenkula koulunkäynninohjaaja. He tekevät työtä erityislasten ja -nuorten parissa oululaisessa koulussa. Työ on vaativaa, elävää ja usein minuuttipeliä. Saumaton yhteistyö on tärkeää. Erityiskoulussa oppilas on ykkönen.

- Olemme täällä oppilaita varten. Se on työyhteisössä kaikille selvää. Meillä on hyvä työporukka, jossa jokainen on sitoutunut toimimaan hyväntahtoisesti, Tiger selvittää.

Hyvä työkaveri on peili

Jouko Tiger ja Armi Tenkula ovat toimineet työparina reilut viisi vuotta. Luottamus on vahva. Kun yhdessä on tehty töitä pitkään, usein toista ymmärtää jo katseesta, mutta puhuminen on silti tärkeää.

- Keskustelemme paljon. Käymme luokkatilanteita läpi ja mietimme, miten meni, kuinka voisi tehdä toisin ja miten voisimme tukea oppilaita paremmin, kaksikko selvittää.

Vaativassa työssä on osattava elää hetkessä. Vertaistuki merkitsee paljon.

- Jos kaadut, tiedät, että joku ottaa kiinni, kuvailee Tiger.

NLP-kouluttaja, valmentaja **Anu Vihonen** tekee paljon yhteistyötä työyhteisöjen kanssa. Hän sanoo, että toisten tukeminen on työyhteisössä tärkeä asia. Samoin puhuminen ja myös puheeksi ottaminen. Vihonen on kirjoittanut kirjoja, joissa opastetaan myös parempaan työtoveruuteen.

Hankalan asian puheeksi ottaminen tuntuu usein vaikealta. Sitä voi harjoitella kotona. On viisasta tuoda asiat esiin tyynellä mielellä ilman häpeää ja tunnekuohuja. Kannattaa myös ottaa asia esiin pian, ennen kuin pieni asia paisuu myrskyksi omassa vesilasissa.

- Ongelman ääneen puhuminen itselle selkeyttää usein asiaa. Puhuminen on paras tapa ratkaista työpaikan risti-riitoja. Kirjoittaminen on usein paljon vaikeampaa, koska kirjoitettu teksti voi näyttää jyrkemmältä kuin tarkoitus on, sanoo Vihonen.

Hänen mielestään on viisaampaa puhua ristiriidasta ensin sen kanssa, jota asia koskee ja vasta sitten kertoa esihenkilölle.

Sallivassa ilmapiirissä jokainen uskaltaa kertoa toiveistaan ja näkemyksistään. Esihenkilö on avainasemassa, kun halutaan parantaa työilmapiiriä. Mielikuvaharjoituksista voi

olla apua, jos omien toiveiden ehdottaminen jännittää. Jos käy mielikuvissaan asian läpi positiivisella tavalla tai vaikkapa kutistaa hankalaksi kokemansa henkilön hyvin pieneksi, varsinainen tilanne voi tuntua helpommalta.

Armi ja Jouko puhaltavat samaan hiileen

Armi Tenkula löytää helposti sanat kertomaan siitä, millainen työtoveri Jouko Tiger on. Hän kuvailee tätä tasa-arvoiseksi, toiset huomioon ottavaksi ja elämänsenteeltään positiiviseksi. Hän on ammattitaitoinen ja löytää ratkaisut haasteisiin nopeasti.

Jouko Tigerilla on myös taito nähdä ihmisten vahvuudet. Erityisten oppilaiden kanssa taito on kullan arvoinen.

- Kyytipoikana vielä meillä on Joukon kanssa samanlainen huumorintaju. Minusta Jouko on hauska ihminen, Armi Tenkula sanoo.

Jouko Tiger puolestaan kertoo, että taiteellinen Armi Tenkula tuo työhön ja koko työyhteisöön paljon iloa ja luovuutta. Hän toimii hienosti oppilaiden kanssa ja saattaa esimerkiksi hieroa oppilaan selkää hierontapallolla. Hän kohottaa ihmiset luontevasti, on sydämellinen ja osaa laittaa rajat oppilaille lämpimällä tavalla.

- Armilla on psykologista silmää, jota tässä työssä tarvitaan. Kun minulla on jokin haastava tilanne, Armi huomaa asian ja saattaa tarjoutua hakemaan minulle kahvia. Se on iso pieni asia.

Jouko Tiger naurahtaa, että hän pelkää sitä päivää, jolloin artisti-Armin ura lähtee todelliseen nousukiitoon ja koulu-maailma jää taakse. Armi Tenkula on iskelmälaulaja ja mukana television *All Together Now* -musiikkiohjelman tuomaristossa.

He osaavat olla asioista eri mieltä eivätkä pelkää riitaa.

- Mutta emme riitele - ei vain ole tullut sellaista tilannetta eteen, he sanovat.

Koko työyhteisön asia

Hyvä työtoveruus on asia, johon koko työyhteisön pitää sitoutua. Armi Tenkulan ja Jouko Tigerin työpaikalla näin onkin. Opettajainhuoneen nimi on Lataamo, ja siellä todella saa ladata akkuja. Työporukka huolehtii joka päivä pienin jutuista siitä, että työssä jaksetaan.

Vihonen muistuttaa, että jokainen voi vaikuttaa omaan asenteeseensa. Itse voi päättää, millaisella mielellä ja asenteella astuu työpaikan ovesta sisään - sanooko iloisesti

LUE LISÄÄ Uusi Työkaverit-
juttusarja motiivilehti.fi

5 VINKKIÄ TYÖ- KAVERUUTEEN

MUISTA KIITOS

Se, mihin huomio kiinnittyi, lisääntyy. Jos huomaat hyvän, lisäät hyvää. Jos taas näet vain moitetta, myrkytät helposti koko työyhteisön ilmapiiriin. Kiitos on sana, jonka viljeleminen luo positiivista ilmapiiriä.

TALTUTA ÄRSYTYKSI

Jos jokin ärsyttää työkaverissa, mieti, johtuuko se siitä, että olet ärsyyntynyt itsellesi. Usein ärsyynnymme toisessa niihin piirteisiin, joita emme itsessämme hyväksy.

YMMÄRRÄ TOISTA

Ymmärrä toisen maailmankuvaa. Olemme kaikki erilaisia. Empatian harjoittaminen auttaa näkemään asiat toisen näkökulmasta. Toisen erilaisuuden ymmärtäminen on kansalaisvelvollisuus!

ÄLÄ PUHU PAHAA

Älä puhu pahaa työkavereista. Jos työpaikalla on tapana mollata muita selän takana, jättäydy keskusteluista pois.

NÄE MUIDEN MOTIIVIT

Mieti, millaisia ovat työyhteisön jäsenten motivointityylit. Yksi kiinnittää huomiota yksityiskohtiin, toinen näkee laajat seikat. Yksi haluaa säilyttää asiat samanlaisina, toinen motivoituu muutoksista.

huomenet vai jättääkö kokonaan tervehtimättä. Tutkimustenkin mukaan tunteet tarttuvat, ja siksi asiaan kannattaa kiinnittää huomiota.

Joskus voi käydä niin, että haluaa reiluuttaan tai miellyttämisen halussa olla avuksi muille töissä. Työmäärä kasvaa kuin varkain, jos kaikkeen suostuu. Yhtäkkiä ollaan tilanteessa, jossa kuormaa on liikaa. Omista rajoista kannattaa pitää kiinni. Vihonen olin aikanaan työpaikassa, jossa hän oli voimakastahtoisien ihmisten työpari. Hän halusi olla mukava työkaveri ja sanoi kyllä, kun olisi pitänyt sanoa ei.

- Aloin voida huonosti, koska työpäivät olivat yhtä selviytymistaistelua, hän sanoo.

Korona muuttaa ilmapiiriä

Korona-aika on vähentänyt Armi Tenkulan ja Jouko Tigerin työpaikan yhteisiä harrastuksia ja illanviettoja. Työhyvinvoinnista pitää nyt huolehtia toisenlaisin keinoin, kun esimerkiksi keilaamaan ei porukalla pääse. Pizzaperjantai on yksi esimerkki tästä.

- Meillä on myös hyvä esimies, joka luottaa meihin.

Armi Tenkula ja Jouko Tiger ovat hyvä työpari, mutta vapaa-aikana he eivät soitele taikka tapaa toisiaan. Kumpikin osaa jättää työasiat taakseen, kun koulun ovi sulkeutuu.

- Se on osa ammattitaitoa.

Armi Tenkula pitää tärkeänä löytää työn ulkopuolelta voimaannuttavia ja rentouttavia keinoja, jotka auttavat jaksamaan työarjessa. Urheilu, musiikki, kutominen tai vaikka metsässä kävely saavat ajatukset muualle.

Anu Vihonen sanoo, että työpäivän jälkeen voisi ottaa tavaksi rauhoittua ja keskittyä hyvään. Se, mihin huomio kiinnittyy, lisääntyy.

- Ajattele, että esimies ja kollegat ovat liittolaisiasi. Jokaisen menestys ja onni tuovat menestystä ja onnea myös sinulle. □

*- Jos kaadut,
tiedät, että joku
ottaa kiinni.*

ARMITENKULA JA JOUKO TIGER kohtaavat haastavia tilanteita työssään erityislasten kanssa. Silloin toisen huomioiminen kahvikupposella voi olla iso pieni asia.

LOMA

Ihan Suomessa.

JHL-jäsenten Holiday Club -lomaedut

JHL:n omistamat, tasokkaat lomahuoneistot nyt haettavissa viikoille 23–52/2021. Hakuaika päättyy 28.3.2021. Arvonta suoritetaan 30.3.2021. Kaikki osallistuneet saavat ilmoituksen heti arvontojen jälkeen (ensisijaisesti) sähköpostitse.

Holiday Club Himos

2 mh huoneisto 4+2:lle

vkot 23–33 ja 51–52

Holiday Club Tampereen Kylpylä

viikosta riippuen huoneisto joko 2+2:lle, 4:lle, 4+2:lle tai 6:lle

vkot 26, 27, 30, 46, 48, 49

vkonloppu 3 vrk pe–ma tai arkiloma 4 vrk ma–pe

Holiday Club Saimaa

2 mh huoneisto 4+2:lle

vkot 23–35

Holiday Club Katinkulta

Golfharju 1 mh + makuualkovi 2+2:lle

Katinkultaranta 2 mh huoneisto 4+2:lle

vkot 23–35

vkot 23, 27–31

Holiday Club Naantalin Kylpylä

viikosta riippuen huoneisto joko 2+2:lle tai 4+2:lle

vkot 27, 28, 30, 31

vkonloppu 3 vrk pe–ma tai arkiloma 4 vrk ma–pe

Holiday Club Saariselkä

4 mh, 8+2:lle

varattavat viikot aukeavat sivustolla 7.4.2021

Lisätietoja kohteista, hinnoista, varaamisesta ja hakemisesta löydät sivuilta www.holidayclub.fi/yrityspalvelu. Kirjautu käyttäjätunnuksella: **jhl** ja salasanalla: **jhlviikot**

Holiday Club Yrityspalvelu

puh. 0300 870 903 (arkisin 9–15)

yrityspalvelu@holidayclub.fi

Holiday *Club*

Snövädrets hjälte

När snön vräker ner jobbar Carla Hakala och hennes kollegor på Stara nästan dygnet runt.

text Marina Wiik foto Roope Permanto

En frisk blåst drar genom Helsingfors centrum. Det är några minusgrader och marken täcks av pudersnö. I utkanten av Observatorieparken står **Carla Hakala** och skyfflar bort ett vitt lager från en trappa.

Hon är barhuvad och klädd i en varseloverall med affärsverket Staras logo på ryggen. Hakalas spadtag är lugna och metodiska. För stora lass åt gången tröttar snabbt ut kroppen.

Om väderutsikterna håller sträck, blir det en relativt lugn dag för Hakala och andra som jobbar med gatuunderhåll på Stara. De kommer inte att behöva springa benen av sig för att hålla promenadstråk och trottoarer framkomliga.

- Förra veckan vräkte det ner snö i ett par dygn. Då kunde arbetspassen bli upp till tretton timmar långa, säger Hakala.

En gång i månaden kan hon räkna med att ha ett helt ledigt veckoslut. Andra gånger har hon jour och kan ringas in på jobb då de flesta stadsbor sover.

- I värsta fall jobbar jag från midnatt till klockan två på eftermiddagen. Det är inte svårt att hållas vaken på jobbet, men efteråt orkar jag inget annat än äta och gå och lägga mig.

Hakala påpekar att arbetets upplägg inte passar alla.

- När snön öser ner och trottoarerna täcks över genast då man sopat dem rena, brukar jag tänka på att det nog smälter till midsommaren. Dessutom tackar jag mig själv på lönedagen.

Gjorde raketkarriär

Hakala kommer från en tvåspråkig familj, men studerade till hortonom i finskspråkiga Lepaa i närheten av Tavastehus.

- Jag tänkte att mina chanser att få jobb skulle vara bättre om jag studerade på finska.

Yrkesvalet var en följd av att Hakala ville jobba utomhus. Hon hade också fått praktisk erfarenhet av arbetet efter att ha sommarjobbat på Sandudds begravningsplats i flera repriser.

- Jag klippte gräs och vattnade planteringar. Dessutom lärde jag mig köra fastighetstraktor, vilket jag haft god nytta av senare i mitt yrkesliv.

Hakala specialiserade sig på landskapsplanering. Under den fyraåriga utbildningen lärde hon sig hur man planerar och bygger upp en trädgård från grunden. Kurserna bestod bland annat av växtkunskap och studier av byggbestämmelser i anknytning till parker och allmänna områden.

Efter att ha fått examen 2012 sommarjobbade Hakala fyra månader på Staras parkavdelning. Kontraktet förlängdes över vintern och några år senare fick hon fast anställning.

– I värsta fall jobbar jag från midnatt till sen eftermiddag.

CARLA HAKALA trivs med att ha ett omväxlande utomhusarbete.

VINTERTID jobbar hortonomen Carla Hakala med snö-
röjning och sandning i området kring Brunnsparken i
Helsingfors. Hon använder främst handkraft i arbetet,
men plogar vid behov trottoarer och lättare farleder
med traktor. Under sommarsäsongen är Hakala grupp-
ledare på Staras parkavdelning.

– Jag sökte flera jobb, men valde Helsingfors stad, eftersom
det kändes som en stor och pålitlig arbetsgivare.

Under våren och sommaren jobbar Carla Hakala med under-
håll av grönområden. Hon fungerar också som gruppledare på
parkavdelningen.

– Under sommarsäsongen bestämmer jag vem som utför upp-
gifterna och i vilken ordning. Samtidigt jobbar jag jämsides med
de andra och har lärt känna mina närmaste kollegor bra.

Som ledare beskriver hon sig som lagom snäll, men tillräck-
ligt bestämd för att se till att jobbet löper.

– De som är speciellt förtjusta i att jobba med till exempel
maskiner, får göra det oftare än andra. Jag försöker ändå se till
att uppgifterna cirkulerar.

Hakalas egen favorituppgift varierar. Hon gillar att ha ett jobb
som växlar efter väder och årstid.

– Jag tycker om att se resultatet av mitt arbete. Varje säsong
har sin tjuvning och även vid lövborttagning eller plantering är
det ibland svårt att få den ordinarie arbetstiden att räcka till.

Mera skräp under coronan

På Staras parkavdelning och inom gatuunderhållet finns olika
team, som ansvarar för särskilda geografiska områden. Vid
behov hjälper arbetstagarna ändå varandra över gränserna.

– På vintern är det viktigast att folk ska kunna ta sig fram. Det
betyder att vi i första hand avlägsnar snön från hållplatser och
sandar trottoarer. Även dagis- och skolområden står högt på
prioritetslistan.

Efter att hon började jobba med underhåll av parker och
gator har Hakala insett hur mycket jobb och logistik som
behövs för att staden ska fungera smidigt.

– Då jag vet vad som sker bakom kulisserna, känns det tråkigt
att stadsborna är ganska snabba att kritisera vårt arbete. Lyck-
ligtvis får vi också mycket positiv respons.

Hakalas arbetsdag börjar vanligen klockan sex. Eftersom hon
tillbringar merparten av den utomhus, har hon kunnat jobba
relativt normalt även under coronaepidemin.

– Många stadsbor har jobbat hemifrån eller varit permitte-
rade och kunnat gå på promenad också dagtid. Tyvärr har det
inneburit att parkerna skräpats ner mer än vanligt.

Hakala och hennes kollegor plockar dagligen upp flaskor,
näsdukar, tobaksfimpar och munskydd från parkstråken.

Värdefulla föremål för de till polisen.

– En gång hittade jag ett högtalarset i gräset. Så vitt jag vet
fick man aldrig reda på ägaren.

Hakala lutar sig mot spaden och följer en klarblå pickup som
närmar sig med blicken. Hon tar på sig munskydd, men låter
mössan stanna kvar i fickan.

– Jag är köldtålig och använder mössa först när termometern
visar på minus tio, säger Hakala.

Något senare sätter hon sig på passagerarsätet bredvid kolle-
gan **Peggy Heikkinen**. Bakom sig lämnar de en välstädad park,
sandade gångbanor och några pulkaåkande barn. □

Tilaa rakkaudelle

Rap-artisti Yeboyah rikkoo populaarikulttuurin lasikattoja. Hänen maailmassaan kaikkia ihmisiä rakastetaan sellaisina kuin he ovat, sukupuoleen ja taustaan katsomatta.

teksti Samuli Launonen kuvat Vesa Tyni meikki ja hiukset Jennifer Appleton

Yeboyah. Mustalla tussilla kirjoitettu nimi kiiltää tuoreena Tavastia-klubin takahuoneen seinässä Helsingissä.

Rockluolan tahmainen bakkäri on kerännyt tapetukseen muusikoiden puumerkkejä 50 vuoden ajan. Joukossa on pieniä nimiä ja supertähtiä - ja lähes kaikki ovat valkoihaisia miehiä. Yeboyahin nimikirjoitus on paitsi 24-vuotiaan rap-artistin reviiimerkki myös signaali muutoksesta.

Suomalainen populaarikulttuuri monimuotoistuu viimein. Vähemmistöihin kuuluville esittävien taiteiden tekijöille ja kirjailijoille alkaa vihdoinkin järjestyä näkyvyyttä radioaalloilla, roolijaoissa ja palkintogaloissa. Lisäksi musiikin miehisissä linnakkeissa on yhä enemmän tilaa naisille.

Muutos voi vaikuttaa nopealta, mutta takana on vuosikymmenten käymistila. Yeboyahin nousu asettuu pitkän kehityksen taitoskohtaan. Hän on tullut yhä näkyvämmiin esiin muutaman vuoden ajan, ensin musiikkipiirien tuntevana dj:nä ja räppärinä, sitten valtakunnallisesti näkyvänä naisten ja vähemmistöjen syrjintää vastustavana keskustelijana. Hiljalleen hänen musiikkinsa on saavuttanut yhä suuremman yleisön.

Uranuurtajan asema ei aina ole ollut helppo.

- Kun julkaisin ensimmäisen singleni *Broflaken* (2017), pelkäsin, hän sanoo.

Arkipäivän seksismiä suomiva julkaisu sai Yeboyahin pelkäämään, että hän menettää ystävänsä, etenkin miehet.

- Silti sisälläni asui pakko tehdä se. Tiesin, etten pysty elämään elämäni, jos en puhu asioista niin kuin koen ne.

Vastaanotto oli valtava helpotus: tätä on odotettu. Yeboyah ymmärsi osuneensa teemoillaan juuri oikeaan aikaan.

”Jengi kattoo maahan ja kävelee mun ohi”

Yeboyah, oikealta nimeltään **Rebekka Aili Kuukka**, kutsuu itseään omaelämäkerralliseksi artistiksi. Musiikissaan hän puhuu kielenkärkiä säästelemättä yhteiskunnan vääryyksistä, usein henkilökohtaisella tasolla.

Näin hän kertoo todellisia tapahtumia kappaleessaan *Mitä tarvii* (2021):

Palottelen sut kirveel mun takaboksiin, joku huutaa mulle Hakaniemen toril. Jengi kattoo maahan ja kävelee mun ohi.

Rebekka Kuukka on Ruoholahden kaupunginosassa kasvanut monilahjakkuus, joka on lapsesta asti tanssinut, musisoinut, näytellyt ja tehnyt mallin töitä. Yeboyah taas on kaavat rikkova artisti, joka ei epäröi tyylyttää konservatiiveja.

- En ole tietoisesti erottanut Rebekkaa ja Yeboyahia, mutta olen alkanut huomata, että heissä on pieni ero. Lavalla sisäin Rebekka-lapseni tulee jostain esiin ja saa Yeboyahin heittäytymään.

Kuukka on yhdistelmä kilttiä suorittajaa ja kovaksikeitettyä kapinallista. Jännittävä ristiriita ulottuu hänen ulosantiinsa. Tavastian takahuoneessa Kuukka laukoo tulisia feministisiä kärkiä kasvoillaan lempeä hymy. Kameran edessä hän ottaa tilan haltuunsa karismastaan tietoisena, mutta puhuu seuraavana hetkenä siitä, kuinka on kyseenalaistanut oman arvonsa.

Itsevarmuus on ansaittu työllä. Kuukka joutui jo nuorena nousemaan taustaan ja sukupuoleen kohdistuvan vähättelyn ja syrjinnän yläpuolelle. Hän epäili sekä lahjojaan että kelpaavuuttaan ihmisenä eikä uskaltanut paljasta kenellekään, että muusikon ammatti oli hänen unelmansa lapsuudesta asti.

Pieni Rebekka joutui kaduilla rasististen huutelujen kohteeksi. Hän osasi jo silloin pitää puolensa, muttei ymmärtänyt, mistä haukkuminen johtuu.

Aikuisena hän oivalsi, että rasismi ei ole henkilökohtaista. Ratkaisevassa roolissa oli intersektionaalinen feminisismi, viime vuosina valtavirtaan levinnyt feminismi uusi aalto, jonka perusarvo on kaikkien ihmisten yksilöllisen identiteetin kunnioittaminen.

- Feminisismi sai minut ymmärtämään, että vika ei ole minussa vaan yhteiskunnan rakenteissa. Aloin tajuta, miksi tyypit eivät vaikkapa halunneet seurustella kanssani, vaan halusivat vain ”kokeilla”. Toisaalta oli niitä, jotka halusivat minut kumppanikseen, koska sovin heidän brändiinsä.

Yhteiskunnallisuuden Kuukka omaksui lapsena. Äiti, kuvataiteilija **Raakel Kuukka**, ja tytär kiersivät maailmaa taiteilija-residensseissä. Välillä käytiin mielenosoituksissa. Lapsi oppi, että maailma on täynnä erilaisia ihmisiä ja identiteettejä.

AIKAJANA

2001

Musiikkiopinnot Helsingin konservatoriossa: piano ja muskari.

2005

Aloitti tanssiopinnot.

2010

Alkoi kirjoittaa blogia.

2015

Valmistui ylioppilaaksi Alppilan lukioista. Ensimmäinen dj-keikka.

2017

Luki Koko Hubaran *Ruskeat Tytöt* -kirjan.

MILTÄ TUNTUI
RIKKOAA VAIN
ELÄMÄÄ -TALON
LASIKATTO?
LUE LISÄÄ:
motiivilehti.fi

*– Välillä kysyn itseltäni,
miten voin antaa
kaikkeni lajille, joka
sortaa minua.*

– En ole tietoisesti erottanut Rebekkaa ja Yeboyahia, mutta heissä on pieni ero.

Yksi alemmuudentunnon syy oli esikuvien puute. Kun Kuukka oli lapsi, ainoa suomalainen hänen näköisensä idoli oli **Lola Odusoga**. Muita roolimalleja hän joutui hakemaan ulkomailta. **Missy Elliotin** ja **M.I.A:n** kaltaiset artistit opettivat, ettei räppääminen ole pelkästään valkoisten ja poikien yksinoikeus.

Kuukan äidinpuoleiset isovanhemmat ovat Karjalan evakkoja ja isä Ghanasta. Yeboyahista on tullut modernin afrosuomalaisuuden keulakuva, jonka osaksi on langennut puhua yhä uudestaan rasismista, seksismistä ja feminismistä. Joskus se kyllästyttyä, sillä hän käsittelee musiikissaan paljon muitakin asioita. Nuoren mustan naisen tekemä taide nähdään yhä erityistaiteena eikä tasavertaisena muun taiteen kanssa.

Yeboyah on silti koputellut rikki popkulttuurin lasikattoja yksi toisensa jälkeen. Vuonna 2019 ep-levy *Elovena* toi hänelle Emma-ehdokkuuden. Valtavirran pop-ikonit **Maija Vilkkumaasta Herra Ylppöön** ovat pyytäneet Yeboyahin rinnalleen esiintymään. Joulun alla hän teki historiaa vierailmalla ensimmäisenä ei-valkoisena laulajana *Vain elämää* -ohjelmassa yhden laulun verran. Kuukan suhtautuminen valtavirran hyväksyntään on risti-riitainen. Sitä tarvitaan, mutta sen ei saisi antaa määrittää tekemistä.

- Valehtelisin jos väittäisin, ettei ulkopuolisten suhtautuminen kiinnostaa. On siistiä, että purat jonkun tunteesi musiikkiin ja se resonoi johonkuhun. Minulla ei ole pakkomiellestä päästä listaykköseksi enkä välttämättä usko, että se voi Suomessa vielä tapahtua. Jonain päivänä kyllä.

Turvallisen tilan utopia

Yeboyahin maailma on turvallinen kaikille ihmisille. Musiikkivideoilla eri sukupuoliin kuuluvat ja kaiken-variantoiset ihmiset ovat yhtä onnellista perhettä. *Elovena*-videon (2019) pastellinväriset kesäkestit ovat päiväunenomainen piipahdus rakkaudentäyteiseen rinnakkaistodellisuuteen.

- Elovena oli utopia: mitä jos minun ei tarvitsisi puhua rasismista eikä minua nähtäisi ruskeuden tai naiseuden kautta. Että mitä jos vain olisin? Sitteen siitä tuli ihmisten silmissä poliittinen, koska olen tässä kohdassa historiaa ja yhteiskuntaa.

Suomi on tulvillaan ei-valkoisia räppäreitä, mutta he ovat jääneet sivuun valtavirrasta, valkoisten var-

joon. Suomirap vieraantui jo alkutekijöissään yhdysvaltalaisista juuristaan. Mustien amerikkalaisten hiphop haastoi valkoiset valtarakenteet, mutta Suomessa lajityyppi rakentui valkoisten miesten säyseälle egopöhrhistelylle.

Suomen hip hop -skenessä on Kuukan mukaan yhä paljon sovinnismia ja rasismia.

- Välillä joudun kysymään itseltäni, miten voin antaa kaikkeni lajille, joka sortaa minua. Se on viha-rakkaussuhde - mutta viha on polttoaine muutokselle.

Kuukan johtonurana on: lyö ylöspäin, älä alas päin. Hän siis haastaa ihmiset, jotka ovat päättävässä asemassa eikä ihmisiä, jotka ovat häntä haavoittuvammassa asemassa.

- Rapissä on alusta asti ollut se ongelma, että lyödään ylöspäin vaikka kritisoiden poliisiväkivaltaa mutta silti kohdellaan naisia alentavasti.

Tärkeintä on rakkaus

Tämän vuoden alussa Yeboyah teki jälleen uuden läpimurron: hän allekirjoitti levytyssopimuksen jättiyhtiö Sonyn kanssa. Enää hänen ei tarvitse vastata julkaisuprosessista alusta loppuun yksin.

Rebekka Kuukan mukaan levy-yhtiöt ovat tarjonneet sopimuksia, mutta vasta Sony osoitti aitoa halua panostaa häneen.

Suuren talon voima voi tuoda Yeboyahille ennennäkemättömän näkyvyyden valtavirrassa. Särmit eivät pehmenne. Jos Sony olisi halunnut kädenlämpöisen popparin, se olisi palkannut jonkun muun.

- En aina haluaisi puhua rasismista. Mutta jos puhun, voi olla, että kun skeneen tulee seuraava musta mimmi, hänen ei enää tarvitse.

Instagramissa fani kertoi, että on alkanut vähentää hiustensa suoristamista Yeboyahin ansiosta.

- Aloin lähes itkeä. Tuntui, että okei, nyt voin jäädä eläkkeelle.

Eläkevuodet saavat viimeistään odottaa. Debyyttialbumin on määrä ilmestyä viimeistään syksyllä. Se on nuoren naisen kasvutarina, kertomus itsevarmuuden löytämisestä. Jos korona suo, ehkä Yeboyah palaa silloin Tavastian lavalle, ensimmäistä kertaa itsenäisenä artistina.

Sinä iltana tila on turvallinen kaikenlaisille ihmisille.

- Rakkaus on tärkein mittari sille, mitä elämässä haluan. □

2017

Ensimmäinen oma klubi.
Esikoissinkku Broflake.

2018

Ensimmäinen oma festivaalikeikka
Ruisrockissa. Esiintyi D.R.E.A.M.G.I.R.L.S
-show'ssa ja dj-keikalla Flow'ssa.

2019

Julkaisi *Elovena*-ep:n.
Aloitti radiossa YleX:llä.

2021

Julkaisi sinkut
Mitä tarviit ja Kredi.

Motiivini

MITÄ SANA AMMATTILIITTO MERKITSEE SINULLE?

Tein Musikkojen liiton asianajan kanssa uutta sopimustani puoli vuotta. Tajusin, etten ole yksin. Ammattiliitto on pienen puolella.

JOUDUTKO KOHTAAMAAN TYTÖTTELYÄ?

Kredi-video sai Youtubessa kommentin: mene takaisin keittiöön.

Kun aikanaan kyselin, missä pääsisin räppäämään studioille, jengi vähätteli. Olen myös vähätellyt itseäni.

Minulla on ollut huijarisyndrooma.

UUDEN MUSIIKIN KILPAILU: UHKA VAI MAHDOLLISUUS?

Sekä että! Euroviisuista tulee ensin mieleen tuotteistettu europop, mutta olisi siistiä tuoda lava täyteen mustia ihmisiä, jotka räppävät ja tanssivat.

Sekin olisi lasikatto rikottavaksi.

NYT ON munlaisten vuoro räppää sedät suohon, Yeboyah ilmoittaa kappaleessa Mitä tarvii (2021). Sedillä hän viittaa vallassa oleviin portinvartijoihin. – Hyvä veli –kerhot ja levy-yhtiösedit, joilla on rahaa ja valtaa, hän täsmentää.

Alueelta

Yhdistysten ilmoituksia alueittain. Kokous-, koulutus- ja tapahtumailmoitukset löytyvät myös jhl.fi/tapahtumakalenteri.

Etelä-Suomi

Lahden JHL 048

Sääntöm. kevätkokous 24.3. klo 17 Kotiniemi-majalla, Kotiniemenkuja 31, Lahti. Kahvitarjoilu. Ilm. toimistolle viim. 17.3. puh. 050 369 9920 tai jhltoimisto@gmail.com.

Palvelukeskus Helsinki JHL 210

Sääntöm. kevätkokous 12.4. klo 18 Teams-kokouksena. Käsiteltävät asiat: ilmoitusasiat, edellisen vuoden toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen esittely, tilintarkastajien lausunto, tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapauden tilivelvolliselle myöntäminen, puhelin- ja hyvinvointipalveluiden luottamusmiehen vahvistaminen, muut mahdolliset asiat. Ilm. sähköpostilla sihteeri@hel.fi. Saat osallistumislinkin maanantaina, jonka kautta pääset sisälle kokoukseen. Tarkemmat ohjeet jäsenkirjeessä.

Pääkaupunkiseudun yksityisen sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan henkilökunta JHL 141

Sääntöm. kevätkokous 13.3. klo 13 etänä. Kokouksen kirjautumislinkki tulee sähköpostiin. Liity kokoukseen ajoissa, klo 12.30 alkaen. Kokouksessa käydään läpi sääntömuutokset, valitaan hallitukseen varajäsen, päätetään lisäbudjetista, esitetään toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2020 sekä luetaan toimintantarkastajien lausunto. Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja hallituksen vastuuvapaudesta. Jokaiselle osallistujalle yllätyslähjä ja lisäksi arvotaan viisi S-ryhmän lahjakorttia.

Loviisan – Lovisa JHL 207

Sääntöm. kevätkokous 16.3. klo 18 Teknisen varikolla, Porvoonkatu 11, Loviisa. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat ja sääntömuutos. – Värmöte tisdagen 16.3 kl. 18 på Tekniska Depån,

Borgågatan 11, Lovisa. Stadgeenliga ärenden och regeländring.

Helsingin yliopistollisen keskussairaalan henkilökunta JHL 035

Sääntöm. kevätkokous 24.3. klo 17–18.30 HTY-talo Paasitorni, Paasivuorenkatu 5, Helsinki. Korona-epidemian seurauksena kokoontumisia on rajoitettu. Rajoitukset koskevat myös yhdistyksien kokouksia. Yhd. hallitus on päättänyt rajoittamaan kokoukseen fyysisesti osallistuvien määrän 10 henkeen ja kokoukseen on pakollinen ilmoittautuminen viim. 15.3. jaana.saares@gmail.com tai 050 383 5592. Kokoukseen on mahdollista osallistua myös etänä Microsoft-Teams-yhteyden välityksellä. Yhdistyslain 24§:n mukaisesti tällöin on puhevallan käyttöä rajoitettu. Poikkeamislain mukaisesti mahdollistamme myös asiamiehen käytön kokouksessa. Asiamiehen tulee olla yhdistyksen jäsen. Toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2020, toimintantarkastajien lausunto, tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille. Sääntömuutokset, JHL:n edustajiston 12.11. hyväksymät säännöt, liiton ohjeiden mukainen käsittely yhd. jäsenkokouksessa keväät 2021. Mikäli Suomen hallitus asettaa uusia rajoituksia kokouksen ajankohdalle, yhdistyksemme tiedottaa tilanteesta Facebookissa ja kotisivuillaan sekä ennakoilmoittautuneille mahdollisista kokousajankohdan muutoksista.

Tuusulan kunnalliset 224

Sääntöm. kevätkokous 10.4. klo 14 (ruokailu ravintola nurkka huomioiden koronan), ilmoittautuminen ruokailuun taito.rasanen@tuusula.fi. 50 ja 60 v. muistaminen, virkistystoiminta 2021, huom. 13.30 mökki yhdistyksen kokous

Vantaan JHL 865

Sääntöm. kevätkokous 20.4. klo 18 Tikso-kellari, Unikkotie 17, Vantaa.

Hallituksen täydentäminen. Ilm. vantaanjhl@gmail.com, jos osallistut etäyhteydellä (teams) laita ilmoittautumiseesi @-osoitteesi. Kahvitarjoilu klo 17.30.

Itä-Suomi

Kaavin kunnalliset työntekijät JHL 706

Sääntöm. kevätkokous 16.3. klo 16 Iso-Oskarinkokouksella, Kaavintie 5, Kaavi. Sääntömuutokset. Kahvitarjoilu.

Ylä-Savon Sote JHL 698

Sääntöm. kevätkokous 22.4. klo 18 ravintola Raatihuoneella, Kauppa-katu 22, Iisalmi. Ilm. ruokavaliointeina 12.4. mennessä 044 354 4073, sonja.raisanen@ylsasavonsote.fi tai 050 466 5667 sutinenanne@gmail.com.

Kiteen JHL 284

Sääntöm. kevätkokous 27.4. klo 18 Ilosen konditorian kahviossa, Olkontie 4, Kitee. Kahvitarjoilu.

Kaakkois-Suomi

Raideammattilaisten osasto 32 JHL

Sääntöm. kevätkokous 9.4. klo 18 ravintola Nevillessä, Salpausselänkatu 27, Kouvola. Kokouksessa ruokatarjoilu.

Oulu

Oulun kaupungin toimen- ja viranhaltijat JHL 379

Sääntöm. kevätkokous 26.4. klo 17 SAK:n aluepalvelukeskuksen kahvio, Mäkelininkatu 31, 5. krs. Kokoukseen voi osallistua paikan päällä 10 henkilöä. Noudatamme koronasuosituksia, ja kokoukseen on mahdollista osallistua etäyhteydellä Teamsin kautta. Kokoukseen osallistumisen edellytyksenä on ilmoittautua ennakkoon 12.4. mennessä jhlry379@gmail.com tai 044 988 3794, jotta voimme lähettää ennen kokousta Teams-linkin sähkö-

postin välityksellä. Kevätkokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat mm. yhdistyksen toimintakertomus ja tilinpäätös. Kaikkien kokoukseen osallistuneiden kesken arvotaan 5 kpl yllätyspalkintoja.

Satakunta

Harjavan kunnalliset JHL 272

Jäsenedut vuonna 2021. Uimahallikuntoilu 30 € etu, joka maksetaan kerran kalenterivuotta kohden. Maksu-kuitin tili-, puh. nro- ja nimitietoineen voi toimittaa korvausta varten yhd. plm:n toimistolle tai lokeroon tekniseen virastoon. Huom! maksun oltava vähintään 30 €, jotta saat korvauksen. Elokuvakäynnit jatkuvat Kino-Huovissa kahdella ilmaisella käynnillä. Kosmetologi Hanna Blomgren myöntää alennuksia. Pidä jäsenkorttisi mukana! Lisät. plm Ulla Suutari 044 432 5410.

Sisä-Suomi

Nokian JHL 105

Sääntöm. kevätkokous 17.3. klo 18 Pikkupippurissa, Harjukatu 21, ja Teamsissa. Käsitellään sääntömääräiset asiat. Koronatilanteen johdosta kokoonnumme hybridisti. Ilm. 8.3. mennessä nokianjhl105@outlook.com.

Tiealan yhdistys JHL 699

Sääntöm. kevätkokous 20.3. klo 14 ravintola Piparkakussa, Kirkkorinne 2, Hämeenlinna. Käsitellään kevätkokousasiat, yleisiä kunnallis- ja JHL:n edustajistovaalioitoja, yhdistyksen toimintasuunnitelmaa käydään läpi, muuta virkistys- ja koulutustoimintaa suunnitellaan. Kokouksen päätteksi ruokailaan ja vietetään hetki vapaaman seurustelun merkeissä.

Valtakunnallinen

Aluehallintoviraston, Valtio-konttorin, Digi- ja väestötietoviraston henkilökuntayhdistys JHL 717

Sääntöm. syyskokous 27.3. klo 12–14 virtuaalokokouksena Teamsin välityksellä. Kokouskutsu osallistumislinkkeineen toimitetaan yhdistyksen jäsenille sähköpostilla hyvissä ajoin ennen kokousta. Kokouksessa päätetään

muun muassa vuoden 2020 toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä, käsitellään toiminnantarkastajien lausunto sekä myönnetään hallitukselle vastuuvapaus. Kokoukseen osallistuvien on mahdollista saada enintään 15 euron suuruinen korvaus kuittia vastaan ennen kokousta tai kokouksen jälkeen nautitusta kokousateriasta. Ohjeet korvauksen hakemista varten saa kokouksessa. Lisät. terhi.raatesalmi-salonen@avi.fi.

Lounais-Suomen infra JHL 671

Sääntöm.n kevätkokous 6.4. klo 18 Neste Lieto, Haimiontie 25, Vanhalinna. Ruokatarjoilu.

Oikeushallinnon toimihenkilöt JHL 785

Sääntöm. kevätkokous skype-kokouksena 22.4. klo 16.30 alkaen. Esillä mm. yhdistyksen uudet säännöt, tilinpäätös ja toimintakertomus. Ilm. 21.4. mennessä satu.aikioniemi@oikeus.fi.

Varsinais-Suomi

Naantalinn kunnalliset JHL 246

Sääntöm. kevätkokous 22.4. klo 18 kaupungin varikon kahviossa, Rautakatu 7, Naantali. Kahvitarjoilu. Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat. Kokouksen asialistalla on lisäksi yhdistyksen sääntömuutos ja toinen jäsenkokouksen käsittely jäsenkirjeiden lähettämistä vain sähköpostitse.

Kunniajäsenyys

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n hallitus on kokouksessaan myöntänyt kunniajäsenyyden seuraavalle:

Heikki Keränen, yhd. 021, Vaasa

RAUTATIELÄISTEN VAKUUTUSKASSA TURVAN KASSANKOKOUS

Varsinainen kassankokous pidetään perjantaina 23.4. klo 12. Kokouspaikka ja kokouksen muoto (lähi-/etäkokous) riippuvat koronaepidemian tilanteesta ja rajoituksista. Tarkeimmat ohjeet lähetetään henkilökohtaisessa kokouskutsussa piirien valitseville edustajille.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 44§:n edellyttämät asiat sekä mahdolliset sääntömuutokset. Osallistumisoikeus määräytyy sääntöjen 38 §:n mukaisesti ja valituille edustajille lähetetään henkilökohtainen kutsu. Tilinpäätöstä koskevat asiakirjat ovat nähtävillä 14.-22.4. virka-aikana kassan toimistolla, os. Ratamestarinkatu 11 (8.krs), 00520 Helsinki.

Helsingissä 18.2.2021
Hallitus

Ilmoitusten jättäminen

Yhdistysilmoitukset jätetään osoitteessa www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma

Mikäli haluat **kokousilmoituksen** lehteen, täytä lomakkeen kohta 3, jossa ruksaat kohdan ”Haluan tapahtuman myös Motiivi-lehteen”.

TANKKI TÄYNNÄ HIIHTOLOMALLE

Hiihtolomaviikoilla (22.2.-14.3.)
saat Teboililta JHL:n jäsenkortilla
**entistä reilumman säästön
polttoaineesta!**

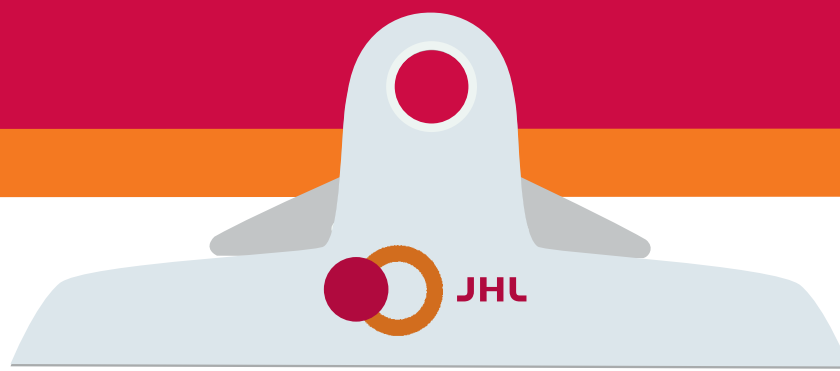
**Poikkeaa vaikka herkulliselle
lounaalle tai nappaa tuore
kahvi mukaan. Tervetuloa!**

YHDISTÄ JÄSENKORTTISI MOBILEPAYHIN

Kun korttisi on yhdistetty, sinun ei tarvitse enää näyttää jäsenkorttiasi asemien sisäkassoilla, vaan hyödyt kanta-asiakkaan eduista automaattisesti MobilePaylla maksaessasi! Lue lisää MobilePaysta JHL:n nettisivuilta Jäsenedut-sivulta!

TEBOIL

Edustajiston kokous

Edustajiston jäsenille, hallituksen jäsenille ja
tilintarkastusyhteisölle
JHL:N EDUSTAJISTON SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN KEVÄTKOKOUS

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n edustajiston sääntömääräinen kevätkokous kutsutaan koolle 26–27.5.2021. Kokous alkaa keskiviikkona 26.5. klo 10. Kokous järjestetään etäyhteyksillä (Zoom).

Asiat Kevätkokouksessa asioina ovat sääntöjen 11 § 9. kohdan määräämät asiat.

Kokoukselle tarkoitetut, sääntöjen 11 § 3. kohdan mukaiset aloitteet on toimitettava hallitukselle 26.3.2021 mennessä. Aloiteoikeus edustajiston kokouksille on liiton hallituksen jäsenillä, jäsenyhdistyksillä, yhteisjärjestöillä ja edustajiston jäsenillä. Toivomme, että aloitteet lähetetään jokainen omana kirjeenään. Ne voi toimittaa myös sähköpostitse osoitteella kirjaamo@jhl.fi.

Päivi Niemi-Laine
puheenjohtaja

Håkan Ekström
toimialajohtaja

Till representantskapets ledamöter, förbundsstyrelsens medlemmar samt revisionsammanslutningen
JHL:S REPRESENTANTSKAPS ORDINARIE VÅRMÖTE

Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf:s representantskap kallas till möte den 26–27 maj 2021. Mötet börjar onsdag 26.5.2021 klockan 10. Deltagande i mötet sker via distansförbindelse (Zoom).

Ärenden På mötet behandlas de ärenden som anges i 11 §, 9:e punkten i JHL:s stadgar.

De som i enlighet med 11 §, 3:e punkten i stadgarna vill lämna in motioner till mötet, ska sända in dem till förbundsstyrelsen senast den 26 mars 2021. Förbundsstyrelsen, medlemsföreningarna, samorganisationerna och representantskapets ledamöter har rätt att lämna motioner till representantskapets möten. Varje motion ska skickas som ett separat brev. Motioner som sänds per e-post ska skickas till adressen: kirjaamo@jhl.fi.

Päivi Niemi-Laine
ordförande

Håkan Ekström
branschchef

Edustajiston jäsenille ja puheenjohtajille, hallituksen jäsenille ja
tilintarkastajille

JULKISTEN JA HYVINVOINTIALOJEN TYÖTTÖMYYSKASSAN
EDUSTAJISTON SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN KOKOUS

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassan edustajisto kutsutaan koolle 26.5.2021 klo 13.00. Kokous järjestetään etäyhteyksillä (Zoom).

Asiat Kokouksessa edustajisto käsittelee työttömyyskassan sääntöjen 12 §:n 10 momentissa mainitut asiat ja sääntöjen 11 §:n 6 ja 7 momentin mukaiset edustajiston jäsenten vaihdokset.

Työttömyyskassan sääntöjen 12 §:n 6 momentin mukaisten kokoukselle tarkoitettujen aloitteiden on saavuttava hallitukselle viimeistään 26.3.2021. Ne voi toimittaa myös sähköpostitse osoitteella kirjaamo@jhl.fi. Aloiteoikeus edustajiston kokoukselle on kassan hallituksella, asiamiespiireillä ja edustajiston jäsenillä.

Työttömyyskassan sääntöjen 20 §:n 2 momentin mukaisesti työttömyyskassan toimintakertomus ja tilinpäätös sekä tilintarkastajien kertomus lausuntoineen on nähtävänä työttömyyskassan toimistossa 19.4.–23.4.2021 välisenä aikana.

JULKISTEN JA HYVINVOINTIALOJEN TYÖTTÖMYYSKASSA

Teija Asara-Laaksonen
hallituksen puheenjohtaja

Pasi Koskinen
kassanjohtaja

Till representantskapets ledamöter, styrelsemedlemmar och
revisionsammanslutningen

KALLELSE TILL ORDINARIE MÖTE FÖR REPRESENTANTSKAPET FÖR ARBETS-
LÖSHETSKASSAN FÖR DEN OFFENTLIGA SEKTORN OCH VÄLFÄRDSOMRÅDENA

Representantskapet för Arbetslöshetskassan för den offentliga sektorn och välfärdsområdena kallas till möte 26.5.2021 kl 13.00. Deltagande i mötet sker via distansförbindelse (Zoom).

Ärenden Representantskapet behandlar på mötet de ärenden som nämns i 12 § 10 mom. i arbetslöshetskassans stadgar samt byte av representantskapsledamöter i enlighet med 11 § 6 och 7 mom. i stadgarna.

De som i enlighet med 12 § 6 mom. i stadgarna vill lämna in motioner till mötet, ska sända dem så att de är styrelsen till hands senast 26.3.2021. Motioner som sänds per e-post ska skickas till adressen kirjaamo@jhl.fi. Kassans styrelse, ombudsmannadistriktet och representantskapets ledamöter har rätt att lägga fram motioner för representantskapet.

Enligt 20 § 2 mom. i arbetslöshetskassans stadgar kommer arbetslöshetskassans verksamhetsberättelse och bokslut samt revisionsberättelsen inklusive utlåtanden att finnas till påseende på arbetslöshetskassans kontor 19.4.–23.4.2021.

ARBETSLÖSHETSKASSAN FÖR DEN OFFENTLIGA SEKTORN OCH
VÄLFÄRDSOMRÅDENA

Teija Asara-Laaksonen
styrelseordförande

Pasi Koskinen
kassadirektör

Lähde Livohkaan!

JHL:n jäsen, yhdistys tai jäsenliiton jäsen tule nauttimaan kiireettömästä ja mukavasta talvilomasta luonnonläheiseen Livohkaan.

Majoitushinnasto JHL:n jäsenille juhannus 2021

3 vrk	pakettihinta
2 h mökki	215 €
4 h mökki	255 €
6 (-8) h mökki	360 €
Punainen tupa	410 €

Juhannuksen myynti alkaa 22.3.

Hinnat ja varaukset: jhl.fi/livohka
tai soita 010 7703 720

Lomakeskus Livohka
jhl.fi/Livohka

JHL:n lomakeskus Livohka sijaitsee Posiolla kalaisan ja kirkasvetisen Livojärven rannalla. Henkilökunta takaa sinulle ja ystäville unohtumattomia luontoelämyksiä ilman kiireen tuntua.

Livohkasta teet helposti päiväretkiä: 70 kilometrin säteellä sijaitsevat muun muassa Korouoman retkikanjonin, Riisitunturin kansallispuiston, Pentikin tehtaanmyymälän ja Kuusamon käyntikohteet.

Lähiruoan puolustaja

- Suomen pitäisi tuottaa ruokaa nykyistä omavaraisemmin, sanoo maatalouden asiantuntija Kaisu Risto. Hän on kiertänyt Lapin maatiloja ja neuvonut tilallisia jo 35 vuotta.

teksti Maarit Uusikumpu kuva Auni Vääräniemi

KAISU RISTO
syntynyt 1964

KOTIPAIKKA
Rovaniemi

AMMATTI
maatalouden
asiantuntija,
palvelupäällikkö

KOULUTUS
maatalousteknikko

TYÖNANTAJA
ProAgria Lappi,
Rovaniemi

HARRASTUKSET
reissaaminen asunto-
autolla, käsityöt

10

maatilan kannattavuus-
laskenta vastuulla

3

asuntoautoa
elämän aikana

0

lemmikki-
eläintä

2

silmälasit

10

kilometrin
työmatka

– Kun syö kotimaista
ruokaa, tietää, mitä syö.

4

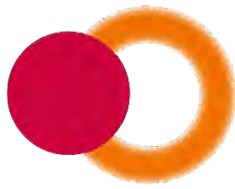
kotiosoitetta
tähän mennessä

6

työkengät

35

vuotta ammatti-
liiton jäsen

Osa lakimuutoksista jatkuu kesäkuun loppuun

Hallitus on linjannut että seuraavia koronalakeja jatketaan edelleen:

- suojaosan korotus säilyy 500 e/kk ja 465 e/neljän viikon sovittelujaksolla (normaalisti 300 e/kk ja 279 e/ neljä viikkoa)
- sovittelun päivärahan erityistä sovittelujaksoa ja laskennallista palkkaa ei sovelleta
- yritystulojen sovittelua oman ilmoituksen perusteella jatketaan
- työttömyysetuutta voidaan maksaa ennakkomaksuna ilman päätöstä kuudelta kuukaudelta (normaalisti kaksi kuukautta)
- liikkuvuusavustuksen työmatkan keston edellytys kokoaikatyössä säilyy yli kahdessa tunnissa (normaalisti kolme tuntia)

Paluu entisiin pykäliin

Enimmäisaikaan kertyy päivärahopäiviä jälleen vuoden alusta lähtien. Enimmäisaika on työhistoriasta riippuen 300, 400 tai 500 päivää, jonka jälkeen haetaan Kelan työmarkkinatukea. Kun työssäoloehto täyttyy uudelleen, voi päivärahaa hakea jälleen kassasta. On siis tärkeää

muistaa pitää jäsenyyssuoritus voimassa ja huolehtia jäsenmaksuista.

Viittä täyttä työpäivää vastaava omavastuu-aika otetaan jatkossa, jos ensimmäinen omavastuupäivä on 1.1.2021 tai sen jälkeen. Jos omavastuu-aikaa on aloitettu keräämään viimeistään 31.12.2020, on poikkeuslaki vielä voimassa. Tällöin päiviltä voidaan maksaa päivärahaa, eikä omavastuuajan tarvitse kertyä kahdeksan viikon sisällä.

TE-toimisto tutkii yritystoiminnan päätoimisuuden 1.1.2021 alkaen myös lomautetuilla.

Lisäpäiville siirtyminen

Lisäpäiville voi siirtyä enimmäisajan täytyessä, jos työhistoriaa on kertynyt vähintään viisi vuotta viimeisen 20 vuoden aikana ja ikäedellytys täyttyy:

- Vuonna 1957–1960 syntyneiden tulee olla täyttänyt 61 vuotta ennen enimmäisajan täyttymistä
- Vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneiden

tulee tällä hetkellä olla täyttänyt 62 vuotta ennen enimmäisajan täyttymistä

Työttömyysurvan lisäpäivät poistuvat vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneiltä. Myös ikäedellytys tulee nousemaan vuodella vuonna 1963 syntyneistä, kun laki on säädetty.

Päivärahaa voidaan maksaa työttömille 65-vuotiaaksi ja lomautetuille 67 ikävuoteen saakka.

Työttömän vanhuuseläke

Työttömän vanhuuseläkkeelle on mahdollista siirtyä kun saa päivärahaa lisäpäiviltä, on syntynyt ennen vuotta 1958 ja on vähintään 62-vuotias.

Jos vanhuuseläkkeelle siirrytään lisäpäiviltä, tarvitaan työttömyyskassan kirjoittama lisäpäivätodistus. Kassa laatii pyynnöstä todistuksen, ja se voidaan kirjoittaa kun päivärahaa on maksettu vähintään yhdeltä päivältä eläkettä edeltävältä kuukaudelta. Kun siirtyy eläkkeelle normaalisti eläkeiän täytyessä, ei todistusta tarvita.

eWertti Nettikassa on sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta voit lähettää hakemukset ja ilmoitukset työttömyyskassaan itsellesi parhaiten sopivana ajankohtana.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa

Postiosoite: PL 100, 00531 Helsinki
Sähköposti: tkassa@jhl.fi

eEmeli Puhelinkassa päivystää kellon ympäri numerossa **010 190 300** ja henkilökohtaisesti maanantai-torstai klo 10–14. eEmelissä saat ohjeita, voit tehdä kokonaan työttömän jatko-hakemuksen, sekä tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan)

Kotimaa kun taakse jäi

JHL:läiset Edvina Hafizovic, Olesia Chernyshova ja Boma Okunamiri kertovat, kuinka Suomesta tuli heidän kotimaansa.

teksti Ulla Puustinen kuvat Vesa Tyni ja Esko Jämsä

Lunta polveen asti. Näin kuvailee bosnialaissyntyinen **Edvina Hafizovic**, 57, ensi kosketustaan Suomeen.
- Se oli 23. tammikuuta 1996, neljännesvuosisata sitten. Oli samanlainen talvi kuin tänä vuonna, paljon lunta.

Takana oli viisi kuukautta pakolaisleirillä Kroatiassa, johon hänet oli siirretty kotikaupungista Banja Lukasta Bosniasta ja Hertsegovinasta. Entinen Jugoslavia oli hajonnut, ja kymmeniätuhansia surmattu. Monet Bosnian muslimit olivat joutuneet jättämään kotiseutunsa, niin myös kolmikymppinen Hafizovic ja hänen vanhempansa.

- Veljeni ja hänen raskaana ollut vaimonsa pakenivat jo pari vuotta aikaisemmin Ruotsiin. Sinne mekin halusimme, toisena vaihtoehtona oli jokin Ruotsin naapuri.

Hafizovicit tulivat Suomeen kiintiöpakolaisina, joten heillä oli jo tullessaan oleskelulupa. Jyväskylän Tikkakosken kentältä matka jatkui Laukaaseen, pieneen keskisuomalaiseen kuntaan, jossa kolmikko odotti kunnan vuokra-asuntoa.

- Jälkeemme tuli vielä pari bosnialaisryhmää. Meille järjestettiin kielikurssi, ja itse pääsin jo saman vuoden marraskuussa kipeästi tarvitsemaani lonkkaleikkaukseen Jyväskylään.

Leikkauksen jälkeen Hafizovic ontui kyynärsauvoilla paikalliseen työvoimatoimistoon ja sai töitä kieliavustajana päiväkodissa, jossa oli kaksi bosnialaistyttöä.

- Päiväkoti oli oikea kielikoulu. Opin suomea päiväkotilapsilta ja -henkilökunnalta.

Kieli kotoutti Suomeen

Entisessä kotimassaan Hafizovic oli käynyt lukion ja opiskellut yliopistossa ja ehtinyt työskennellä parissa yrityksessä ennen maan hajoamista.

Suomessa hän päätyi lukuvuodeksi Viittakiven opistoon Hauholle ja kertasi suomeksi peruskouluaineita, matematiikkaa, maantietoa ja historiaa. Se vahvisti kielitaitoa entisestään.

- Seuraavana vuonna läpäisin Jyväskylän yliopiston suomen kielen kielitutkinnon ylimmän tason kokeen ja pääsin opiskelemaan tradenomiksi.

Ruotsia Hafizovic ei osannut, ja sen takia opinnot keskeytyivät. Sen sijaan hän meni asioimistulkikoulutukseen Kouvolaan ja valmistui tulkiksi lukuvuodessa.

Asioimistulkin paikka löytyi ensin Jyväskylästä ja sitten vuonna 2002 Turun seudun tulkikeskuksesta. Hänet kuitenkin irtisanottiin, kun keskus joutui vähentämään henkilöstöä.

- Työskentelin välillä maahanmuuttajanaisille suunnatussa projektissa, mutta vuonna 2005 tulkikeskuksesta soitettiin ja pyydettiin kanslistiksi. Siellä olen edelleen, hän kertoo.

Hafizovic on juurtunut Suomeen ja Turun seudulle poikkeuksellisen hyvin. Siinä hyvä suomen kielen taito ja kiinnostus suomalaiseen kulttuuriin ja elämäntapaan ovat olleet verraton apu.

Bosniassa hän kävi vasta runsaan kymmenen vuoden kuluttua lähdöstään.

- Maa oli muuttunut. Vain vanhempieni talon puutarha muistutti entisestä elämästä, hän sanoo.

Äkkilähtö Venäjältä

JHL:ään kuuluu liki 5800 ulkomaalaistaustaista jäsentä. Suurin muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuva ryhmä ovat virolaiset. Vuoden alussa heitä kuului JHL:ään liki 900.

Toiseksi suurin ryhmä ovat venäläiset, heitä on runsas 800. Yksi heistä on lähihoitajaksi tänä keväänä valmistuva Venäjän ukrainalainen **Olesia Chernyshova**, 29.

Chernyshova on kotoisin Kurskista, Lounais-Venäjältä, läheltä Ukrainan rajaa. Hän muutti Pietariin 17-vuotiaana ja valmistui lääkäriksi Sotilääkietieteellisestä akatemiasta vuonna 2015.

- Suomeen tulin viisi vuotta sitten turvapaikanhakijana Valko-Venäjän ja Liettuan kautta, hän kertoo.

Äkkilähdön syynä oli se, että Chernyshova koki joutuneensa Venäjällä poliittisen painostuksen kohteeksi.

- Akatemiassa olisi pitänyt tukea nykyhallintoa ja presidenttiä, mutta olin eri mieltä. Seurustelua ulkomaalaisen kanssa ei myöskään katsottu hyvällä.

*– Olen kuin
suomalaiset.
En puhu, jos
ei ole asiaa.*

NELJÄNNESVUOSISATA SUOMESSA.
Entisessä Jugoslaviassa 90-luvulla
riehunut sota toi Edvina Hafizovicin
Suomeen.

VENÄJÄLTÄ SUOMEEN. Olesia
Chernyshova valmistuu tänä
keväänä lähihoitajaksi.

– Nautin Suomen luonnosta. Kerrostalomme pihassa käy säännöllisesti peuraperhe!

JHL:N MAAHANMUUTTAJATAUSTAISTEN JÄSENTEN YLEISIMMÄT AMMATIT

ammatti	lukumäärä
laitoshuoltaja	861
lähihoitaja	253
siivooja	250
linja-autonkuljettaja	163
ruokapalvelu-	
työntekijä	145
lastenhoitaja,	
kodinhoitaja	144
toimitilahuoltaja	127
henkilökohtainen	
avustaja	118
koulunkäynti-	
avustaja/koulun-	
käynninohjaaja	95

Lähde: JHL:n jäsenrekisteri (2020)

Chernyshova olisi joka tapauksessa muuttanut Suomeen, koska häistä suomalaismiehen kanssa oli jo sovittu, mutta vaikeudet aikaistivat lähtöä.

- Tulin Suomeen tammikuussa 2016, enkä ole sen jälkeen käynyt Venäjällä. En uskalla, koska minut todennäköisesti pidätettäisiin.

Ensin hoitajaksi, sitten lääkäriksi

Suomessa Chernyshova on opiskellut suomea Helsingin aikuisopistossa, Amiedussa ja työväenopistossa.

- Miehen kanssa puhumme kotona suomea. Hän korjaa, jos teen virheen, ja minä toistan oikean muodon.

Lisäksi Chernyshova on oppinut kieltä katsoamalla kotimaisia vanhoja elokuvia. Myös kännykän ja tietokoneen komentokieleksi hän on valinnut suomen.

Parhaillaan Chernyshova on viimeisessä lähihoitajan tutkintoon liittyvässä työharjoittelussa ja tekee sen ohella keikkatöitä. Lisäksi hän opiskelee psykologiaa avoimessa yliopistossa

- Lähihoitajaopinnot sujuivat hyvin. Opintosuunnitelma rakennettiin yksilöllisesti, ja aiemmat lääkäriopinnot luettiin hyväksi.

Suomalainen koulujärjestelmä vaikuttaa hänestä muutenkin vapaamuotoisemmalta ja tasa-arvoisemmalta kuin venäläinen.

- Opettajaa voi sinutella, ja se rohkaisee kysymään, jos jokin asia on epäselvä. Opiskelijan ei tarvitse nolostella, ja se edistää oppimista.

Tulevaisuudessa Chernyshova haluaisi työskennellä lääkärinä Suomessa. EU/ETA-alueen ulkopuolella suoritetut tutkinnot eivät kuitenkaan selaisenaan päde, ja tutkinnon laillistaminen voi viedä aikaa ja vaatia lisäopintoja.

Palveluihin on panostettava

Venäläis- ja virolaistaustaisten jäsenten jälkeen JHL:n suurimmat maahanmuuttajaryhmät ovat thaimaalaiset (400), somalialaiset (140), ruotsalaiset (120), irakilaiset (90) ja filippiiniläiset (80).

Nykyään JHL:n jäsenistössä alkaa olla yhtä paljon ulkomailta Suomeen muuttaneita kuin ruotsia äidinkielenään puhuvia. Kuitenkin liitto on kohdistanut vain niukasti resursseja maahanmuuttajataustaisten jäsenten järjestäytymisen tukemiseen ja edunvalvontaan.

- Nyt suunta on parempaan, sanovat järjestämis-koordinaattori **Mikko Siljander** ja järjestöasiantuntija **Anni Järvinen**.

Vuoden alussa käynnistyi kaksivuotinen maahanmuuttajaprojekti, johon palkattiin kaksi päätoimista työntekijää. Myös Järvinen ja alue toiminnan asiantuntija **Kristiina Valonen-Yilmaz** kuuluvat porukkaan, joka suunnittelee, organisoii ja toteuttaa maahanmuuttajille suunnattua toimintaa.

- Maahanmuuttajissa on valtava potentiaali, jos haluamme tehdä jäsenhankintaa. Se kuitenkin edellyttää, että liiton palvelut ovat kunnossa, sanoo Järvinen.

JHL:ssä on ennestään kaksi maahanmuuttajaverkosta, KaMut-pääkaupunkiseudulla ja MeVe

Varsinais-Suomessa. Nykyisiä verkostoja tuetaan aiempaa enemmän ja uusia perustetaan tarpeen mukaan.

- Jatkossa tarvitaan maahanmuuttajille kohdennettua järjestö- ja muuta koulutusta sekä jäsenpalvelua maahanmuuttajajäsenten kannalta keskeisillä kielillä, visioi Siljander.

Myös selko- ja englanninkielistä viestintää pitäisi lisätä. Jotain on saatu jo aikaiseksi: viime joulukuussa avattiin liiton englanninkielinen Facebook-sivu ja tänä vuonna on lisätty englanninkielistä viestintää, kun liittoon palkattiin uusi kääntäjä.

Siljanderin mielestä maahanmuuttajajäsenten määrällisen kasvun tulee heijastua myös JHL:n työntekijöitä palkattaessa.

- Liiton palveluksessa työskentelevät ovat edelleen samannäköisiä ja samataustaisia, ja se on ongelma. Toimimme monikulttuurisessa ympäristössä, ja moninaisuus pitää osoittaa teoilla eikä pelkillä puheilla.

Melkein aina töissä

Tummaihoisen tai muuten ulkonäöltään pohjoismaalaisesta erottuva kohtaa helposti ennakkoluuloja ja rasismia Suomessa. ”You are a shit.” Näin Nigeriasta Suomeen tulleelle **Boma Okunamirille**, 53, toisinaan sanotaan, kun hän ajaa taksia Helsingissä ja palvelee asiakkaita.

- Pyrin ohittamaan haukkumasanat, koska masentuisin, jos alkaisin pohtimaan asiaa, hän sanoo.

Nimittelyä vaarallisempaan hän pitää diplomati-aa puettua rasismia.

- Kun tervehdit, et saa mitään vastausta esimerkiksi bussissa tai kotitalon pihassa. Sinua ei haukuta mutta ei huomiodakaan, hän kertoo tyyppillisen esimerkin.

Okunamiri muutti Suomeen noin 12 vuotta sitten, mutta ei halua kertoa, mikä toi hänet lähes toiselle puolelle maapalloa.

- Yksityisasiana, hän sanoo, ja niin se onkin.

Suomeen tultuaan Okunamiri opiskeli oppisopimuksella toimitilahuoltajaksi ja siivooja nyt täysipäiväisesti kouluja ja muita julkisia tiloja. Lisäksi hän ajaa taksia etenkin viikonloppuisin ja toimii Woltin ruokalähetinä.

Vuoden lopulla työnantaja hävisi Okunamirin siivouskohteen halvemman tarjouksen tehneelle yritykselle, ja hänet irtisanottiin. Onneksi töitä löytyi heti Vantaalta, mutta potkut hiertävät edelleen.

- Työnantaja tarjosi minulle työtä Lohjalta mutta jouduin kieltäytymään minikän välimatkan takia. Se johti irtisanomiseen vastoin tahtoani, hän kertoo.

Okunamiri taitaa suomeksi vain arkifraasit, mutta muuten hän kommunikoi englanniksi. Kieli-aidon puute vaikuttaa myös hänen tavoitteisiinsa ja unelmiinsa.

- Haluaisin opiskella ja tehdä jotain muuta kuin siivota, mutta kielen opiskeluun ei ole aikaa, koska olen aina töissä. Jos en ole, laitan silmät kiinni ja nukahdan heti.

Parin vuoden välein hän käy entisessä kotimaassaan ja tapaa perhettä, sukulaisia ja ystäviä.

- Autan perhettä kaikessa missä voin.

– *Autan
Nigeriassa asuvaa
perhettä kaikessa
missä voin.*

Tämä on meidänkin maamme

Olesia Chernyshova pitää suomalaisesta luonnosta ja siitä, että puistoja löytyy keskeltä isoa kaupunkia.

- Asumme kerrostalossa Espoossa, ja pihassa käy kokonainen peuraperhe, hän ihmettelee.

Myös suomalainen metallimusiikki saa Chernyshovan silmät tuikkimaan. Hänen lemppareitaan ovat Nightwish, Children of Bodom ja Amorphis.

Ammattiliitoltaan Chernyshova toivoo maahanmuuttajille kohdennettuja kursseja, joilla voi oppia eri alojen sanastoa ja kohentaa työelämävalmiuksia.

Myös Edvina Hafizovic kannustaa ammattiliittoja aktivoitumaan ja pitämään ääntä itsestään.

- Muualta tulleille ammattiliitot voivat olla täysin vieraita tai sitten niihin liittymistä pelätään, koska jäsenyydestä saattoi koitua hankaluuksia entisessä kotimaassa.

Suomessa Hafizovic nauttii rauhasta ja turvallisuudesta - ja hiljaisuudesta.

- Olen tottunut siihen, että ihmiset eivät puhu, jollei heillä ole asiaa. Olen itse ihan samanlainen!

Lisäksi Hafizovic arvostaa pohjoismaista hyvinvointimallia, jossa työtä tekevät pitävät huolta niistä, jotka eivät systä tai toisesta kykene työhön.

Myös Bomo Okunamiri sanoo viihtyvänsä Suomessa, vaikka saakin välillä kuraa niskaansa.

- En tiedä, voiko musta mies olla koskaan täysin suomalainen, mutta tämä on minunkin maani. En ole lähdössä mihinkään. □

Maahanmuuttajat kuntasektorilla

KUNTASEKTORILLA TYÖSKENTELI vuoden 2019 lokakuussa lähes 17 000 ulkomaalais-taustaista työntekijää. Se on noin neljä prosenttia koko kuntasektorin henkilöstöstä.

MAAHANMUUTTAJATAUSTAISTEN työntekijöiden määrä lisääntyi vuoden aikana noin 1400:lla.

AMMATTIRYHMITTÄIN tarkasteltuna suurimmat ryhmät ovat lähihoitajat, sairaanhoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat, joita on lähes 3 500. Muualta tulleiden osuus koko ammattiryhmässä on 6,1 prosenttia.

SHIVOOJIA/TOIMITILAHUOLTAJIA on lähes 3 000, lastenhoitajia ja koulunkäynninohjaajia 1 670, lääkäreitä 1 400, peruskoulun ala-asteen ja varhaiskasvatuksen opettajia liki 700 ja avustavia keittiö- ja ruokapalvelutyöntekijöitä 500.

PROSENTUAALISESTI ULKOMAALAISTAUSTAISIA on erityisen runsaasti kuntien puhtauspalveluissa, noin 15 prosenttia ammattiryhmästä. Lääkäreistä maahanmuuttajataustaisten osuus on kymmenen prosenttia, ruokapalveluhenkilöstöstä liki yhdeksän prosenttia.

Lähde: Tilastokeskus, KT Kuntatyönantajat

Ammattiala- FOORUMI

29.–30.10.2021 TAMPERE

Tähtiammatilaiset kohtaavat lokakuussa Tampereella!

JHL:n Ammattialafoorumi on vihdoin tulossa! Ammattialafoorumi järjestetään **29.–30. lokakuuta 2021 Tampere-talossa**. Mukaan pääsee 1000 vikkeliä JHL:n jäsentä ammatista ja asuinpaikasta riippumatta.

Ammattialafoorumissa **kuulet huippupuhujia ja juhlit iltagaalassa**. Ja tietenkin: kohtaat kasapäin muita alasi tähtiammatilaisia!

JHL:n Tähtiammatilaisten gaalassa palkitaan työn tähtitekijät.

Palkintojenjaon lisäksi luvassa on herkullinen illallinen. Tunnelmaa pitää yllä mainio houseband! **Ilta huipentuu** unohtumattomaan musiikkispektaakkeliin, kun lavan ottavat haltuun Krista Siegfrieds ja Pete Parkkonen!

Ilmoittaudu mukaan jhl.fi/omajhl Puolet paikoista on varattu, varmista paikkasi jo tänään!

Vuoden 2020 ilmoittautumiset ovat voimassa. Tapahtuma järjestetään vain, mikäli se koronatilanteen puolesta on turvallista.

Miten yhteistoimintalaki muuttuu?

Mika Hämäläinen
lakiasiaintohtaja, oikeudelliset asiat,
toimialueen päällikkö

Pääministeri Sanna Marinin hallitus haluaa uudistaa yhteistoimintaa koskevan lainsäädännön. Tavoitteena on parantaa työnantajan ja henkilöstön välistä luottamusta.

YHTEISTOIMINTALAIN TARKOITUS on kehittää yrityksen toimintaa ja työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia yrityksessä tehtäviin päätöksiin, jotka koskevat heidän työtään, työolojaan ja asemaansa.

Nykyinen laki on ollut voimassa reilut kymmenen vuotta, ja sen toimivuudesta on tehty runsaasti arvioita. Työelämässä on koettu, ettei laki enää täytä kaikkia tavoitteitaan.

Kolmikantainen työryhmä selvitti, vastaako voimassa oleva yhteistoimintalaki työelämän nykyisiä ja odotettavissa olevia tarpeita. Se laati hallituksen esityksen muotoon laaditun mietinnön, josta järjestettiin lausuntokierros 19.11.2020–15.1.2021. Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja Suomen Yrittäjät SY jättivät mietinnöstä erivän mielipiteen. Myös JHL antoi siitä lausunnon.

Yhteistoimintalakia sovellettaisiin uudistetussakin laissa yrityksiin ja yhteisöihin, joiden palveluksessa työskentelee vähintään 20 työntekijää. Mietinnössä ehdotetaan käytäntöä, jolla työnantajan ja henkilöstön suhteita kehitettäisiin pitkällä aikavälillä.

Työnantajan ja henkilöstön edustajan olisi käytävä jatkuvaa vuoropuhelua yrityksen tai yhteisön tilanteesta ja työyhteisöön liittyvistä kysymyksistä. Jatkuvuus toteutettaisiin siten, että vuoro-

puhelua olisi lähtökohtaisesti järjestettävä vähintään neljännesvuosittain.

VUOROPUHELU KOSKISI yrityksen tai yhteisön kehitysnäkymiä ja taloudellista tilannetta, työpaikan sääntöjä, käytäntöjä ja toimintaperiaatteita, työvoiman käyttöä, henkilöstörakennetta, osaamistarpeita, osaamisen kehittämistä sekä työhyvinvointia. Työpaikkatasolla ratkaistaisiin tarkemmin ne konkreettiset asiaryhmät ja teemat, joista vuoropuhelua käytäisiin.

Jatkuvan vuoropuhelun malli on säännely jossain määrin yleisemmällä tasolla kuin voimassa olevan lain vastaavat säännökset. Tätä on mietinnössä perusteltu sillä, että yritykset ja yhteisöt ovat eri kokoisia ja toimivat eri toimialoilla. Siksi kunkin työpaikan tulisi itse löytää soveltuvimmat tavat toteuttaa yhteistoimintaa lainsäädännön asettaessa vain reunaehdot.

JHL on useiden muiden ammattiliittojen tapaan kiinnittänyt lausunnossaan huomiota, että lainsäädännön tulisi olla riittäväntäsmällistä ja velvoitteiden luettavissa selkeästi laista.

Voimassa olevassa laissa säädetään kahdessa luvussa muutostilanteita koskevista yhteistoimintaneuvotteluista. Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että lakiin sisältyisi vain yksi neuvotteluvuorot

koskeva luku. Se koskisi sekä työvoiman käytön vähentämisen että muiden olennaisten henkilöstövaikutusten vuoksi käynnistettäviä neuvotteluja. Nämä neuvotteluja kutsutaisiin muutosneuvotteluiksi.

Neuvottelumenettelyt vastaisivat pääpiirteissään nykyistä lakia. Esityksessä kuitenkin ehdotetaan vahvistettavaksi henkilöstön edustajan oikeutta tehdä neuvottelujen kuluessa ehdotuksia ja esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja. Lisäksi täsmennettäisiin neuvottelujen käynnistämisen ajankohtaa.

HENKILÖSTÖN EDUSTUKSESTA yritysten hallinnossa säädetään nyt hallintoedustuslaissa. Nämä säännökset siirrettäisiin yhteistoimintalakiin. Henkilöstön edustusta yritysten hallinnossa sovellettaisiin yrityksiin, joilla on Suomessa vähintään 150 työntekijää.

Esitysluonnos koskee ainoastaan yritysten yhteistoimintalakia, eikä sillä toisittaiseksi ole vaikutuksia kuntien ja valtion yhteistoimintalakeihin. Luonnos siirtää työtä ja elinkeinoministeriön jatkovalmisteluun ja hallituksen poliittiseen harkintaan.

Aika näyttää, onko mietintöön annetuilla eriväillä mielipiteillä vaikutusta mahdollisen eduskunnalle annettavan hallituksen esityksen sisältöön. Lain on alustavasti tarkoitus tulla voimaan 1. tammikuuta 2022. □

Kysy

Askarruttaako mieltäsi jokin työelämään liittyvä kysymys? Lähetä se osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin.

Lue lisää

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2020:56
julkaisut.valtioneuvosto.fi

På svenska

Läs lagkolumnen på motiivilehti.fi/sv fr.o.m. 3.3

Motiv

VILKA EGENSKAPER BEHÖVER DEN SOM KÖR PÅ ISBANA?

Isen lever och nöts, man måste kunna läsa av den och memorera banan. Dessutom behövs balans och kroppskontroll.

VAD MOTIVERAR DIG ATT TÄVLA?

Isbanekörningen har gett mig goda vänner och jag har lärt mig finska i min klubb SeMK (Seinäjoen moottorikerho). Tack vare tävlings säsongen känns vintern kortare och mindre dyster.

ÄR DET DYRT ATT KÖRA PÅ ISBANA?

Det lönar sig att inte räkna så noga. En motocrosscykel som passar för isbana kostar 12 000 euro som ny och några tusenlappar som begagnad. Ett dubbdäck kostar 250 euro och däcken måste bytas inför varje tävling.

Kamratskap och isande kamper

text Marina Wiik foto Teemu Hujanen

JAG HAR KÖRT motorcykel på isbana i tolv år och inte avbrutit en enda tävling. Dessutom har jag klarat mig utan större skador och bara vurpat två gånger. Jag försöker köra snyggt och inte trängas. Övning ger färdighet: jag har åkt motorcykel så gott som hela livet.

Isbanetävlingar körs på naturis och säsongen är kort men intensiv. Beroende på vädret är antalet tävlingar fyra till åtta per år. Det finns olika tävlingsklasser och varje start har högst tjugo deltagare. Alla startar från samma linje, men de som klarat sig bäst i tidsuttagningen får välja körfält. Som åkdon fungerar ombyggda motocrosscyklar som har försetts med dubbdäck. Självt kör jag med en Norrshine KTM 450.

Isbana passar den som kan hålla huvudet kallt och klarar av att manövrera en tvåhjulig i branta kurvor i hastigheter på upp till 178 kilometer i timmen. De yngsta som kör är åtta-åringar och flera är rysligt skickliga. Självt är jag genomsnittlig och helt slut i benen efter ett lopp.

JAG ÄLSKAR spänningen och adrenalinkicken vid tävlingar, men oroar mig för skador och sover ofta dåligt före loppet. Höromåret blev en kille som krockat intagen på operation. Han syddes med 27 stygn i baken där dubbarna rivit honom.

Kamratskapen med andra åkare är en stor orsak till att jag fortfarande tävlar som en av de äldsta i serien. Alla hälsar på varandra på depån och även de som är värsta konkurrenter på banan hjälper varandra. Jag är medlem i en motorklubb från Seinäjoki och har blivit väl mottagen, fastän jag som finlands-svensk nog var en lite udda fågel på träningarna i början.

I fjol vann jag min tävlingsklass, men säsongen avbröts efter endast två lopp. Innan jag slutar har jag som mål att vinna klassen ett normalt år. Jag körde road racing som ung, men önskar att jag hittat isbaneåkningen på 1980-talet då jag sysslade med redskapsgymnastik och var i toppskick fysiskt. □

PETER LILLKVIST
Född 1962.

HEMORT
Nykarleby.

UTBILDNING
Bilmekaniker.

JOBB
Yrkesman på
Nykarleby stad.

FAMILJ
Sambo, två bonus-
barn, två katter.

HOBBYER
Motorcyklar, skär-
gårds- och stugliv.

Laitahan pohdintaan!

Työpaikoilla valitaan marras-joulukuussa 2021 uudet työsuojelutoimijat. Kiinnostaisiko sinua ryhtyä edistämään oman työyhteisösi työhyvinvointia?

Työntekijöiden tulee valita keskuudestaan työsuojeluvaltuutettu sekä kaksi varavaltuutettua, jos työpaikalla työskentelee säännöllisesti vähintään kymmenen työntekijää.

Työsuojeluvaltuutetun ja varavaltuutetun tehtäviin kuuluvat esimerkiksi

- työpaikan työsuojeluasioihin perehtyminen
- turvallisuuden ja terveellisuuden lisääminen ja edistäminen työpaikalla
- työsuojelutarkastukset ja työpaikkakäynnit
- työterveyteen vaikuttavien asioiden käsittely
- työntekijöiden edustaminen työsuojelussa
- tiedonvälitys oman alueen työsuojeluasiamiehille ja muille työntekijöille sekä työsuojelupäällikölle
- yhteistoiminta muiden työsuojelutoimijoiden ja henkilöstön edustajien kanssa.

Tiesithän! Työsuojeluvaltuutetun tehtävien hoitamiseksi saat vapautusta omasta perustyöstäsi.

Lisäksi JHL kouluttaa sinut työsuojelun ja työhyvinvoinnin huippuosaajaksi ihan alkeista alkaen!

Lue lisää: jhl.fi/tyosuojeluvaalit

Työsuojeluvaaalien yhteydessä työntekijät valitsevat keskuudestaan työsuojeluasiamiehen, joka

- on oman työyhteisönsä työsuojelutoimija
- toimii työsuojeluvaltuutetun apuna oman työnsä ohessa
- tekee työsuojelukierroksia, tarkkailee työoloja ja tekee parannusehdotuksia
- pitää yhteyttä oman toimialueen työntekijöihin, esimieheen sekä työsuojeluvaltuutettuun.

Kuntatyö, minne matka?

Teknologia ja työn murros laittavat myös kunta-alalla ammatteja ja töitä uusiksi. Miten sinä näet asian? Asiaa selvitetään kyselyllä, johon tarvitaan vastauksia mahdollisimman monelta kuntatyön tähtiammatilaiselta.

Kunta-alan työmarkkinaosapuolet aloittivat vuonna 2018 systemaattisesti seuraamaan, miten kunta-ala suuntaa kohti uudenlaista työelämää. Ensimmäisen kyselyn tuloksia julkaisiin 2019.

Ilmoittautuneille lähetetään maaliskuussa työn murroksen seurantakysely. Kyselyyn vastataan nimettömänä, ja vastaaminen vie alle varttitunnin. Lue lisää ja ilmoittaudu mukaan osoitteessa tapahutumat.kt.fi.

90%

Terveys- ja sosiaalipalvelut, koulutus sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminta ovat huoltovarmuuden kannalta suurimmat kriittiset toimialat. Naisia kriittisissä ammateissa näillä aloilla oli 90 prosenttia vuonna 2018, kertovat Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastot. Yhteensä kaikissa kriittisissä ammateissa työskenteli 735 000 henkilöä, joista naisten osuus oli 67 prosenttia.

Puhtaasti paras pomo

PUHTAUSALAN arvostus on nousussa.

Vuoden puhtausalan esimieskilpailun voiton vei tänä vuonna JHL:läinen **Minna Junni** Lappeenrannasta. Kilpailu järjestettiin jo seitsemännen kerran.

Minna Junni työskentelee Saimaan tuki- ja palveluissa, Etelä-Karjalan Keskussairaalan laitospalveluesimiehenä. Hän vakuutti tuomariston positiivisella asenteellaan, ammattitaidollaan ja kyvyllään toimia innostavana ja esimerkillisenä tiimipomona. Puhtausalan esimiesvoittajan valinta oli yksimielinen.

Korona on viime vuoden aikana vaikuttanut jokaisen työhön. Etenkin sairaalaympäristössä tilanne on tuonut mukanaan paljon uutta, aluksi jopa pelkoa ja ahdistusta.

- Tilanne oli meille kaikille uusi. Mitä erilaisimpia huhuja ja väärää tietoa liikkui, Minna Junni sanoo.

Hänen mielestään parhaat keinot työntekijöiden tukemisessa ja pelkojen hävittämisessä ovat poikkeusaikana olleet faktatiedon kertominen ja kuunteleminen.

- Saamme täsmällistä ja varmistettua tietoa suoraan sairaalan infektioyksiköstä. Työn-

tekijöiden kysymyksiin vastataan nopeasti, hän kiittelee.

Minna Junni on pohtinut, miten korona-kauden kauheuden keskellä on luonut uudenlaista arvostusta juuri puhtausalalle. On herätty näkemään, mikä on siivouksen ja puhtauden merkitys viruksien torjunnassa.

Puhtauspalveluala on syystäkin noussut valokeilaan pandemian aikana. Se on ollut ja tulee olemaan yksi avainmateriaista koronan kukistamisessa.

- Puhtauspalvelujen tärkeys kun korostuu ihan kaikkialla, missä ihmiset liikkuvat.

Muistathan päivittää OmaJHL:ään tietosi! Näin liiton viestit tavoittavat sinut varmasti ja vaivattomasti.

Värikäs vammaistyö 2.0 -webinaari

Värikäs vammaistyö -kampanja Kehitysvammaliiton kanssa jatkuu. 15. maaliskuuta on tarjolla webinaari, jossa esillä ovat työvoiman saatavuus sekä oppilaitosyhteistyö. Tule linjoille kuulemaan tärkeää asiaa alalta.

lyyti.in/varikasvammaistyö

Työturvallisuutta verkosta

Tämän vuoden alusta lähtien Työturvallisuuskortin on voinut suorittaa verkko-, lähi- ja monimuotokoulutuksena. Viime vuonna Työturvallisuuskortteja suoritettiin noin 130 000, mikä on yli 80 prosenttia aiemmasta. tyoturvallisuuskortti.fi

Kykyviisari kertoo paljon

Kykyviisari on maksuton työ- ja toimintakyvyn itsearviointimenetelmä. Sen avulla voi selvittää omaa tilannettaan, vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan. Se kertoo myös työ- ja toimintakyvyssä tapahtuneista muutoksista. kykyviisari.fi

KYSY IHMEESSÄ

Saanko liitolta tukea kuntavaaleihin?

MUISTANKO OIKEIN, että JHL on joskus avustanut vaaliehdokkaina olevia jäseniään? Miten kevään kuntavaaleissa: voinko ehdokkaana ja liiton jäsenenä saada liitolta rahallista tai muuta tukea?

VASTAUS:

Kyllä vain, liiton nettisivuilla avautuu 18. maaliskuuta hakulomake. Täyttämällä sen ja tiettyihin periaatteisiin sitoutumalla sinun on mahdollista saada kuntavaalitukea.

Tuki on haettavissa 18.3.–5.4.2021, ei yhtään aiemmin eikä myöhemmin. Jälkikäteen avustusta ei voi saada.

Tuen saamisen ehtoina ovat liiton jäsenyys sekä seuraaviin periaatteisiin sitoutuminen:

> Yhteiskunnan on taattava jokaiselle jäsenelle reilut mahdollisuudet oman elämänsä rakentamisessa.

> Jokaista ihmistä kohdellaan yhdenvertaisesti eikä ketään syrjitä uskonnon, mielipiteen, sukupuolen, seksuaalisuuden tai ihonvärin vuoksi.

> Koulutus, hoiva, sosiaaliturva ja terveydenhuolto ovat perusoikeuksia, joiden saaminen tulee riippua tarpeesta, ei maksukyvyistä tai asemasta yhteiskunnassa.

> Ehdokas kannattaa työntekijöiden sananvaltaa työhönsä liittyvissä kysymyksissä sekä sopimisen kulttuuria.

Liitto on tuottanut avuksesi kuntavaaleja varten monipuolista aineistoa, kun mietit omia painotuksia kampanjointiisi. JHL:n kuntaremonttiteemaan rakennettu kokonaisuus tarjoaa 15 työkalua, joilla kunnat laitetaan entistä ehompaan kuntoon.

Tutustu aineistoihin ja teemoihin sivulla jhl.fi/kuntaremontti. Sieltä löydät kaikki 15 JHL:n remonttiteemaa avattuina sekä tiiviin – vaikka taskuun sopivan – kuntavaaliesitteen.

Kysy ihmeessä

Lähetä kysymyksesi Motiivi-lehdelle osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi.

Psykisk ohälsa har hög prislapp

Arbetet kan vara både en belastning och en kraftkälla. Bättre arbetshälsa ökar välbefinnandet och sparar pengar.

text Marina Wiik, foto Kati Ahonen och Rodeo

Varje människa borde få känna sig tillfreds med tillvaron, klara av livets påfrestningar och kunna bidra till det samhälle som hen lever i. Det är ändå omöjligt om den psykiska hälsan sviktar.

Varannan finländare drabbas av problem som passar in på en psykiatrisk diagnos i något skede av sitt liv. För ett par år sedan gick psykisk ohälsa förbi sjukdomar i rörelseorganen som allmännaste orsak till sjukpensionering i Finland.

Psykiateren **Kristian Wahlbeck** skröder inte orden, utan kallar psykisk ohälsa en nutida epidemi. Grunderna finns i den moderna livsstilen och är starkt sammankopplade med arbetslivet.

- Maskiner och redskap har underlättat arbetets fysiska påfrestningar, men samtidigt har den psykiska belastningen ökat kraftigt. Möjligheterna att delta i arbetslivet är också i dag mera begränsade för delvis arbetsförmögna, säger Wahlbeck, som är forskningsprofessor och utvecklingsdirektör vid MIELI Psykisk Hälsa Finland rf.

Den vanligaste orsaken till långvarig stress och överbelastning i arbetet är att det finns en obalans mellan till buds stående resurser och de krav som ställs på individen. Stresståligheten är individuell och påverkas av faktorer på flera livsområden.

- Depression är vanligare bland låginkomsttagare än personer i högre socioekonomisk ställning, säger Wahlbeck.

Kvinnor, som fortfarande ofta har huvudansvar för hemmet, drabbas också oftare än män. Dessutom är de i majoritet i människonära yrken, där risken för att insjukna i depression är störst.

God organisering A och O

För mycket jobb under en längre tid ökar risken för utmattning, det vill säga en lamslående trötthet som inte ger med sig trots att man vilar.

De negativa effekterna av en stor arbetsbörda kan motverkas av att arbetstagaren upplever att hen kan påverka sina arbetsuppgifter och har kontroll över sin arbetsinsats.

God organisering, bra ledarskap och klara besked är A och O för att arbetet ska löpa.

- Om arbetsuppgiften är oklar och arbetstagaren inte vet vad arbetsledningen förväntar sig och vad hen ansvarar för, ökar risken för psykisk ohälsa.

Problem i arbetsgemenskapen utgör en bra grogrund för apati, ångest, sömnsvårigheter och övriga stressrelaterade symptom.

- Dålig stämning, hemlighetsmakeri och mobbing har direkt negativ inverkan på arbetshälsan, speciellt om chefen försöker sopa problemen under mattan i stället för att ta tag i dem.

Eget och kollektivt ansvar

På en välfungerande arbetsplats får alla komma till tals och behandlas på lika villkor utan att mänskliga aspekter glöms bort.

Kristian Wahlbeck uppmuntrar anställda att stöda varandra och ha låg tröskel för att fråga en kollega hur hen mår.

- Om någon ofta är på dåligt humör, är det bra att fråga om något är på tok. Ibland kanske arbetskamraten inte vill berätta vad det handlar om, men de flesta uppskattar att någon är intresserad av hur de har det.

Wahlbeck poängterar att ingen ska behöva vara terapeut för sin arbetskamrat. Vid behov går det att söka stöd hos arbetshälsovården, arbetarskyddsombuden och förtroendemannen.

Var och en har också eget ansvar för att ta hand om sig, diskutera missförhållanden med chefen och sätta gränser.

- Rör på dig, ät och sov ordentligt och lev i samklang med dina värderingar, säger Wahlbeck.

Ibland måste den som drabbats av utmattning sjukskrivas eller få skraddarsydd arbetsuppgifter för att få en nystart.

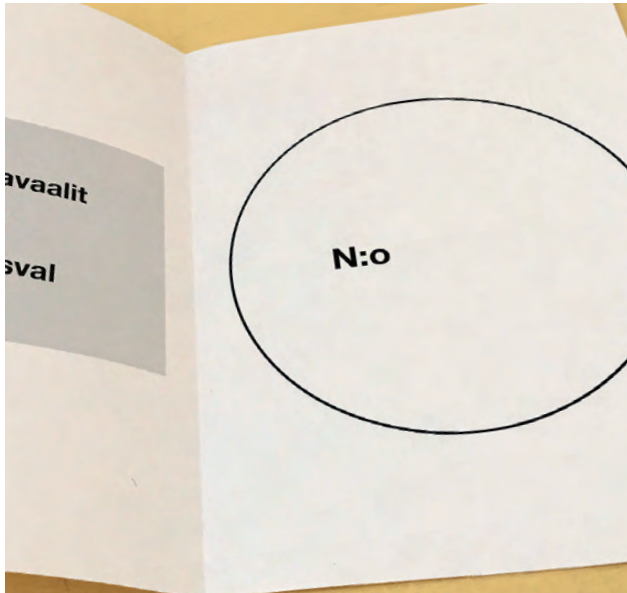
Långa sjukskrivningar är ändå ingen patentlösning på alla problem. Det kan nämligen också främja arbetstagarens hälsa att vara på jobb även om hen inte är fullt återställd.

Lyckad satsning i Karlö

Arbetslivet har flera inbyggda egenskaper som är viktiga för psykisk hälsa. Det erbjuder gemenskap, bygger upp självkänslan och ger livet innehåll.

– *Fråga en kollega hur hen mår. De flesta uppskattar att någon vill veta hur de har det.*

PSYKISKT VÄLBEFINNANDE är en bristvara i länder där människor saknar inflytande. Även på arbetsplatserna mår människor bäst om besluten inte fattas över huvudet på dem.

- Genom vårt arbete kan vi känna att vi har en uppgift i samhällsbygget. Trots att vi kanske är en liten kugge, är vi en kugge som behövs.

Psykisk hälsa berör i hög grad också samhälls-ekonomi. Kostnaderna för vård och sjukfrånvaro som anknuter till psykisk ohälsa är enligt Wahlbeck 11 miljarder euro per år i Finland.

- Psykisk hälsa är grundläggande för vår funktionsförmåga och vårt välbefinnande. Om den vacklar, kan vi inte förverkliga våra möjligheter och bidra till det sammanhang vi lever i.

Sämst är den psykiska hälsan i slutna länder. Om staten bestämmer över allt, mår människor sämre än i välfungerande demokratier.

- Så är det också på arbetsplatserna. Om arbetstagarna inte har medbestämmanderätt, påverkas arbetshälsan negativt.

Allt fler arbetsgivare har ändå insett att satsningar på arbetshälsa ger inbesparingar i både mänskligt lidande och pengar.

Som positiva exempel nämner Kristian Wahlbeck S-gruppen, som tagit i bruk ett program för att förbättra de anställdas psykiska hälsa, samt kommunen Karlö (Hailuoto) i Norra Österbotten.

- I Karlö har kommundirektören infört medvetna satsningar på psykisk hälsa. De anställda är tillfreds med sin arbetsinsats och mår bättre än förr. Dessutom har sjukskrivningarna minskat.

En lyckad investering, med andra ord. □

Kristian Wahlbeck föreläste om arbetshälsa vid JHL:s webinarium 19.1.2021.

7+1 tips mot coronaapati

- Håll fast vid rutiner och följ en regelbunden dygnsrytm.
- Sov tillräckligt, ät hälsosamt och gör något du gillar på fritiden.
- Håll kontakt med nära och kära. Dela med dig av dina tankar och bekymmer.
- Rör på dig. Gå ut i naturen, lägg märke till förändringar i den.
- Se ditt arbete som en del av en större helhet. Uppskatta din insats.
- Håll pauser. Vid behov kan du skriva in dem i kalendern.
- Ha virtuella kafferaster med dina kolleger. Fråga hur de mår.

Bonus: Lev i samklang med dina värderingar.

Källa: Kristian Wahlbeck

Palautusautomaatilla

Palautin kirjoja lähikirjastoon. Viereen saapui iäkkäämpi ihminen kangaskassi täynnä niteitä. Palautusautomaatti neuvoi laittamaan palautuksen lattialla sijaitsevaan laatikkoon. "Miksi se sinne pitää laittaa?", ihminen kysyi. Seuraavan kohdalla ohje oli siirtää kirja oikealla sijaitsevaan hyllykköön. "Äsken sanoit, että lattialle!"

Kun kassi oli tyhjä, ihmoin huokaisi maskinsa takaa kyllästyneensä automaatteihin. Hän sanoi kaipaavansa lukusalia, avoimia kerroksia ja kiertelyä. "Enhän minä kirjastoon tullessani tiedä, mitä haluan lukea. En jaksa puhua koneille!"

Kotimatalla mietin, että keskuudessamme liikkuva virus ei lajittele ihmisiä. Sitä ei kiinnosta, olemmeko rikkaita, köyhiä, nuoria, vanhoja, miehiä, naisia, muita, somerolaisia tai nairobilaisia. Kännissä vai selvin päin. Yhteiskunnat, kaupungit ja kunnat sen sijaan lajittelevat. Ohjeet, rajoitukset, kiellot ja päätökset osuvat eri ryhmiin eri tavoin.

Itselleni kasvaneet etäisyydet, vähentyneet ihmisjoukot ja puhekielto sopivat mainiosti. Saan verkosta kirjat, kahvit ja elektroniikan. En kaipaa satunnaisia ihmiskontakteja, sosiaalisuuden tarpeeni täyttyy perhe-elämässä. Pääsen harrastamaan, koska yksityiset tennishallit ovat auki ja minulla on mahdollista maksaa tunteista. Pääsen hiihtämään Lappiin ja mökille touhumaan. Uimassa voin käydä kaupallisessa kylpylässä. Jos haluan juoda tuopin kapakassa, se on mahdollista 09-22.

Mainitsemani ihminen ei voi käyttää kirjastoa niin kuin ennen. Hänen on opeteltava varaamaan kirjat verkosta, jota hän on käyttänyt... vain tuossa kirjastossa. Hän ei pääse viikoittaiselle uimahallikäynnille eikä hänen lapsenlapsensa lukiorakennukseen. Elämänpiiri kaventuu, liikunta vähenee, olo huononee.

Kun julkinen puoli suljetaan, suljetaan kaikki se, mikä on auttanut tätä kylmää, pimeää ja kurjaa maata pärjäämään maailmassa. Verovaroin tuettu toiminta ylittää yhteiskunta- ja sosiaaliluokkien rajat, mutta nyt juuri se puoli mahdollisuuksien maailmasta on rajattu. Sulku-

toimien tarkoitus on suojata riskiryhmiä. Paradoksaalisesti se tapahtuu sosiaalisen eristämisen kautta, jota ihmisapina sietää huonosti. Kotiinsa opiskelemaan jätetty koululainen saattaa pudota koko yhteiskunnasta. Roudarilta loppuvat työt, koska tapahtuma-ala on kiinni. Hammasärky hoidetaan buranalla, sydänsairas välttelee ensiapua.

Onko minulla tähän ratkaisu? Ei, en ole epidemiologi enkä ministeri. En missään nimessä tarkoita, että nyt yksityinen puolikin on suljettava. Olen kirjailija, teen havaintoja ja yritän ymmärtää. Samoja havaintoja tulkitaan eri tasoilla eri tavoin. Lasketaan tässä hetkessä säästettyjä ihmishenkiä ja keuhkoja. Lasketaan tulevaisuudessa menetettyjä työvuosia ja mielenterveyksiä. Lasketaan rahaa sekä voitettuja ja menetettyjä äänisaaliita. Tulokset näkyvät vuosien, ehkä sukupolvien kuluttua. □

Tuomas Kyrö

on palkittu kirjailija, kolumnisti, käsikirjoittaja ja tv-panelisti. Hänet tunnetaan erityisesti luomastaan hahmosta Mielensäpahoittaja.

Virusta ei kiinnosta, olemmeko rikkaita, köyhiä, nuoria, vanhoja, kannissä vai selvin päin.

Kun haluat turvata rakkaimpasi
Suomen edullisimmalla*
henkivakuutuksella, olemme rinnallasi.

Järjestöjäsenen etuhinta koskee sekä sinua että puolisoasi.
Laske hinta helposti netissä. Saat vakuutuksen voimaan heti.

if.fi/henkivakuutus

Vakuutuksen myöntää Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva.

*Suomen edullisimman henkivakuutuksen hintavertailu, Innolink 11/2020.

OPI SKELE ALANSA ARVOSTETUIMPIEN ASIANTUNTIJOIDEN JOHDOLLA

SUOMEN PSYKOLOGINEN INSTITUUTTI WWW.PSYK.FI

Työnohjaaja 2v(STOry) www.työnohjaaja.eu

Kriisityön erikoistumisopinnot 10 op www.kriisi.eu

Psykoterapian
perusvalmiudet 30 op www.psykoterapiaa.eu

Psykiatrinen lastensuojelutyö 5 op www.lastensuojelu.eu

NEPSY-ohjaaja 25 op www.nepsy.eu

Pariterapiakoulutus 1v
www.pariterapia.eu

nuori-lapsi rikoksen tekijänä ja uhrina
TULE SEMINAARIIN VERKOSSA
15.-16.3.2021

IHAN SAMA
AUTA MUA

www.kriminaalipsykologia.eu

Kriminaalipsykologia &
Oikeuspsykiatria 2021

Räätälöidyt koulutukset

tilauksesta. Kysy lisää

p. 010 2310333 gsm 045 2799 444

email: asiakaspalvelu@psyk.pro

